

ADVOKATEN

RETSSIKKERHED · UAFHÆNGIGHED · INTEGRITET 03 2025

FELTOLKNING
Uskyldige kan være dømt, fordi der sker for mange fejl og misforståelser under tolkning i retten. Kvaliteten er for svingende, og Danmark halter efter EU.

ADVOKATDAGBOG
"Mit indtag af gulørdder er legendarisk blandt mine kollegaer og klienter." Følg forsvarsadvokat Mar-Brit Storm Thygesen i en uge.

DOM OM UDVISNING ÆNDRET EFTER SEKS ÅR

For første gang har forsvarsadvokat Anders Schønnemann oplevet at få medhold i en af mange klager til Menneskerettighedsdomstolen. Det ændrede alt for hans klient.

ADVOKATEN 03 2025

”Vi hører igen og igen, at det er blevet for juridisk bøvlet at drive virksomhed – både i Danmark og i EU. Vi har simpelthen reguleret for meget. Og der har vi brug for dygtige mennesker til at udfordre reglerne.”

Side 36

5 LEDER

6+8 KORT NYT

10 TEMA: FEJLTOLKNING
USKYLDIGE KAN VÆRE DØMT

Tolkningen i det danske retsvæsen står over for alvorlige udfordringer, lyder det samstemmende fra flere centrale aktører, som advarer mod en svingende og ofte utilstrækkelig kvalitet.

16 FRIFUNDET EFTER RETTELSE

Flersprogede advokater har stået i sager, hvor tolkningen var så mangelfuld, at de selv måtte gribe ind og afbryde retsmødet.

20 DANMARK HALTER EFTER
EUROPA

Når det gælder brugen af kvalificerede tolke i retssystemet, halter Danmark i dag efter mange lande i Europa, hvor vi står uden en certificeringsordning.

24 ADVOKATDAGBOG

”Efter min morgentræning står den på madpakkesmøring til mine to døtre og mig selv, et bad og så ud ad døren. Jeg har en lang dag med procedurer for mine kollegaer i Bronco-sagen, som handler om kollektivt drabsforsøg i bandeverdenen. Efterfølgende løber jeg ud af retten lidt over klokken 15, da jeg mellem klokken 16 og 18 skal deltage i News og Co. på TV 2 News om de nye afsnit af *Den sorte svane*.”

Følg med i advokat Mai-Brit Storm Thygesens liv i en uge.

29 ADVOKATUNDERSØGELSER
UNDER LUP

De er fortsat et centralt og efterspurgt værktøj, og vejledningen og højesteretsdomme har sat mere tydelige rammer. Men der er fortsat behov for selvransagelse og kontant rådgivning, når advokater udfører advokatundersøgelser.

36 ADVOKATER SET UDEFRA

Europaminister Marie Bjerre (V) har selv en baggrund som advokat – en profession, hun både er stolt af og har stor respekt for. Netop derfor opfordrer hun i dag advokatstanden til i endnu højere grad at engagere sig i samfundsdebatten.

40 MIN SAG

DOM OM UDVISNING ÆNDRET
EFTER SEKS ÅR

Anders Schønnemann: ”Jeg tror ikke, det er så tit, at en sag går uden om Højesteret og direkte til EMD i Strasbourg.”

46 CHRISTIANSBORG-INTERVIEW

Bjørn Brandenborg (S) har fokus på borgernes tryk og frihed i retspolitikken.

48 MIN FORSKNING

Bør kunstig intelligens bruges i straffesager?

50 TILSYN OG KLIENTKONTO

Nye regler for brug af samlekliebankkonto.

54 ADVOKATNÆVNET

Om Advokatnævnet og nyere praksis, af Ole Hasselgaard, formand for Advokatnævnet.

58 BØGER

”Jeg synes, at en retsstats allerfornemmeste opgave er at beskytte dem, vi mindst bryder os om, fuldt ud lige så godt, som vi beskytter dem, vi bedst kan lide.” Side 40.

Opret. Gem. Del. Find. Administrer.
- med Epona365

Epona365 er en intuitiv løsning til dokument- og e-mailhåndtering, udviklet til den moderne advokatvirksomhed. Systemet kan anvendes som et selvstændigt produkt eller integreres gnidningsfrit med Unik Advosys.

Du kan nemt oprette filer, tilknytte klienter og arkivere e-mails og dokumenter via smarte links og en brugervenlig grænseflade. Det sparer tid og reducerer manuelle opgaver.

Med fem effektive gemmemetoder og automatisk brug af metadata placeres dokumenter hurtigt og korrekt. Du undgår fejlplaceringer og slipper for tidskrævende søgninger. Samtidig gør systemet det let og sikkert at dele og samarbejde, med indbygget versionsstyring og høj datasikkerhed.

Automatiske workflows og opgavestyring optimerer din arbejdsgang og frigør tid til det, du er bedst til – juridisk rådgivning.

Epona365 – fremtidens dokumenthåndtering.
Selvstændigt eller i samspil med Unik Advosys.

Vil du høre mere?
Kontakt vores salgsafdeling på sales@epona.com
eller besøg os på www.epona.dk

Testamente til fordel for Dansk Kræftforskningsfond skaber resultater

Fonden er fritaget for at betale boafgift, og alle beløb går ubeskåret til kræftforskning. Midlerne bliver uddelt af internationalt anerkendte kræftforskere, der ligesom bestyrelsen arbejder ulønnet for fonden.

Dansk Kræftforskningsfond, c/o Plesner, Amerika Plads 37,
2100 København Ø, Tlf. 33 12 11 33, Giro 655 00 29,
Danske Bank, reg. 3946, konto 394 63 63 618
www.dansk-kræftforsknings-fond.dk

4

Følg
Advokatsamfundet
på LinkedIn

**ADVOKAT
SAMFUNDET**

Advokatsamfundet arbejder på politisk neutralt grundlag for borgernes retssikkerhed og for et velfungerende retssamfund. Vi fører tilsyn med alle landets advokater og sikrer derigennem advokaternes uafhængighed og integritet.

Advokatrådet er Advokatsamfundets bestyrelse og består af 15 advokater fra hele landet.

Advokatnævnet er en klageinstans, som er uafhængig af Advokatsamfundet, og som behandler klager over advokaters adfærd og salær.

ADVOKATEN 104. årgang udgives 4 gange årligt af Advokatrådet og er direkte kommunikationsorgan for cirka 8.400 advokater og advokatfuldmægtige. Magasinet tilgår endvidere Folketingets retsudvalg, domstolene, anklagemyndigheden og centraladministrationen.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør, presse- og kommunikationschef
Rasmus Holm Thomsen · rht@advokatsamfundet.dk
Redaktør **Isabel Fluxá Rosado** · ifr@advokatsamfundet.dk
Journalist **Nya Vecht** · nve@advokatsamfundet.dk
Journalist **Camilla B. Nielsen** · cbn@advokatsamfundet.dk
Journalist **Magd Said Hawran** · mha@advokatsamfundet.dk

ABONNEMENT (Priser er inkl. moms og forsendelse)

Indland 600 kr.
Studerende 390 kr.
Udlandsabonnement 650 kr.
Studerende i udlandet 425 kr.
Opsigelse kan ske med tre måneders varsel ved udgangen af en måned.

ANNONCER

Frontmedia.dk · 48 22 44 50 · advokaten@frontmedia.dk

Layout Bilgrav Design Aps

Bilgrav.com · 40 30 00 75 · jan@bilgrav.com
Tryk **Jørn Thomsen / Elbo A/S**
Jto.dk · 76 37 60 00 · jto@jto.dk
Forsidefoto **Jeppe Carlsen**

Signerede artikler udtrykker ikke nødvendigvis redaktionens synspunkter. Redaktionen hæfter ikke for artikelmanuskripter, der er tilsendt uopfordret. Hvis redaktionen skulle have krænket ophavsrettigheder, er dette sket ufrivilligt og utilsigtet. Retmæssige krav i denne forbindelse vil blive honoreret, som havde vi indhentet tilladelsen i forvejen.

Tilmeldt dansk oplagskontrol.
Medlem af Danske Medier.
Issn 0107-5616 issn 1901-4546 (online)

Magasinet er trykt med vegetabiliske farver på miljøgodkendt papir.

Alle advokater modtager link til onlineudgave af magasinet i nyhedsbrevet. Afmeld printudgaven af Advokaten på postkasse@advokatsamfundet.dk.

**ADVOKAT
SAMFUNDET**

ADVOKATUNDERSØGELSER MED OMTANKE

Af Martin Lavesen, formand for Advokatrådet · Foto Jeppe Carlsen

I september er det tre år siden, at vi i Advokatrådet udgav vores vejledning om advokatundersøgelser. I den anledning har jeg gjort mig to observationer:

For det første, at advokater faktisk følger de rammer, som vejledningen har fastsat. Det er mit klare indtryk – både ud fra det, som jeg hører fra alle i branchen, og fra de advokatundersøgelser, som er blevet offentliggjort i de seneste tre år. Derfor tør jeg også godt slå fast, at undersøgelserne (generelt) har fået en højere kvalitet.

For det andet kan jeg konstatere, at advokatundersøgelser fortsat møder kritik i den offentlige debat. Som advokater må vi indstille os på, at kritikken bliver en fast følgesvend, som vi ikke kan komme helt til livs. Når en advokatundersøgelse hives op af værktøjskassen, vil udgangspunktet stort set altid være en konfliktsituation med meget på spil. Dette gælder særligt, hvis undersøgelserne er politiske, handler om offentlige personer, eller emnet er overskredne budgetter mm. I sådanne situationer må vi som advokater forvente, at vores arbejde bliver gennemgået med tættekam, og vi må være forberedte på, at selve arbejdet ledsages af en mediediskussion, som vi også skal kunne håndtere.

Men vi skal selvfølgelig også forholde os til kritikken. Overvej, om kritikerne har gode pointer og sætte ind, hvor det giver mening. For mig er et af de væsentlige spørgsmål, hvornår advokatundersøgelser i det hele taget skal tages i brug?

Vores opdragsgivere har selvfølgelig et stort ord at skulle have sagt om det spørgsmål. Men jeg tror, at vi som advokater også skal huske at udfordre opdragsgiverne på, om det egentlig er en advokatundersøgelse, som de har behov for at få udført – og hvordan opdraget i så fald skal se ud? I nogle situationer kan en standard juridisk vurdering måske gøre det. Andre gange må vi ærligt overveje om, hvorvidt det er en uvildig advokatundersøgelse, som tjener formålet bedst – vel vidende, at det så ikke er en selv, der så får opgaven (hvis man er fast advokat).

Når vi i høj grad selv skal tage de overvejelser på os, er det for at sikre den langsigtede tillid til advokatundersøgelser. Vi kan og skal ikke tvinge opdragsgiverne til noget, men vi skal have ind i DNA'et, at vi selv skal kunne stå på mål for, hvornår en advokatundersøgelse bringes i spil og også kunne forklare og forsvare indholdet, design etc. i offentligheden. Det bremser ikke al kritik – men det er et rigtig godt skridt på den videre vej. ♦

LEDER

5

1687

nye studerende ud af i alt 3244 ansøgere er optaget på jurauddannelsen. I 2024 tog jurastudierne imod 1749 nye studerende.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Lovforslag sætter retssikkerheden over styr

"Det her er noget af det mest vidtgående, vi har set, fordi der ikke er nogen begrænsning i, hvad man kan tilsidesætte af lovgivning, herunder også klagemuligheder."

Andrew Hjuler Crichton, generalsekretær i Advokatsamfundet, i Go' aften Live om lovforslag L222, der giver regeringen mulighed for at fravige lovgivning ved væsentlige forsvarsmæssige formål.

Skærpede straffe savner realisme

"Det er fint og helt fair, når politikere ønsker at skærpe straffe. Men når vi læser regeringens udspil til en ny straffereform med ambitioner om blandt andet at skærpe straffene for grov vold og voldtægt, må vi stilfærdigt spørge, hvor de mennesker, som modtager skærpede domme i den nærmeste fremtid, skal indsættes? I de seneste år har de danske fængsler haft en belægning på over 100 procent."

Andrew Hjuler Crichton, generalsekretær i Advokatsamfundet, i debatindlæg i Berlingske 28. maj 2025.

Pas på menneskerettighederne

"Når vores folkevalgte politikere italesætter menneskerettighederne som 'problemet' og reducerer dem til en stopklods for udvisning af kriminelle udlændinge, overses det, som menneskerettighederne reelt er, nemlig en beskyttelse af den enkelte borger og en retslig garant for, at stater – også vores egen – ikke udøver magt vilkårligt."

Martin Lavesen, formand for Advokatrådet, i debatindlæg i Politiken 21. juni 2025.

28

advokater har international ret som interesseområde

Advokater i tal

7723

udøvende advokater

1439

fuldmægtige

Tal trukket 1. september

Advokater får bedre beskyttelse med ny lov

"Med den nye lovgivning sender Folketinget et klart signal: Trusler og vold mod advokater er ikke bare uacceptable – de er strafbare på linje med angreb på dommere, anklagere og politifolk. Det er et vigtigt skridt i retning af at sikre, at advokater kan udføre deres arbejde uafhængigt og uden frygt. §119 beskytter personer, der udfører offentlige hverv, mod vold og trusler i forbindelse med deres arbejde. At advokater nu er omfattet, er ikke blot en symbolsk anerkendelse – det er en konkret styrkelse af retssikkerheden."

Andrew Hjuler Crichton, generalsekretær i Advokatsamfundet, i debatindlæg i Jyllands-Posten 7. juli 2025.

Medlemmer af Danske Advokater kan leje lokalerne til en særlig fordelagtig pris.

Skal vi lægge hus til dit næste arrangement?

Kun fem minutters gang fra Hovedbanegården i København finder du den historiske bygning Valencia, som rummer moderne og fleksible mødelokaler kombineret med en imponerende arkitektur. Vi hjælper dig med alt fra de helt små møder til kurser, foredrag, konferencer og meget mere. Kontakt os for at høre nærmere.

Se lokaler og mødepakker på
www.valencia-cph.dk

Danske
Advokater

10 er antallet af udvalg, Advokatrådet indtil videre har nedsat for perioden 2025-2027.

Danmark skal styrke retshjælpen

EU-Kommissionens nye *Rule of Law-rapport* viser, at Danmark fortsat halter bagefter, når det gælder retshjælp. Der er ifølge rapporten kun sket begrænsede fremskridt i forhold til at reformere retshjælpssystemet, da det lovforberedende udvalg fra 2020 aldrig fik afsluttet sit arbejde, som nu i stedet hører under et nyt udvalg. "Begrænset fremskridt er mildt sagt. I vores optik er der ikke sket et eneste fremskridt i forhold til retshjælpen, hvilket vi har kritiseret i årevis, og det betyder jo, at adgangen til juridisk bistand er lige så begrænset, som den hele tiden har været, og det underminerer borgernes mulighed for at få prøvet deres sager," siger formand for Advokatrådets internationale udvalg, Per Hemmer.

23 advokatvirksomheder har indtil videre tilmeldt sig Advokatsamfundets nye pro bono-charter, som blev lanceret i marts.

Se hvordan du kan være med på www.advokatsamfundet.dk/probono/

Advokatregulering skal være tidssvarende

Et nyt udvalg nedsat af Advokatrådet skal gennemgå den samlede advokatregulering og komme med anbefalinger til ny lovgivning. Sigtet er at ændre utidssvarende regler, så det bliver lettere at udøve advokathvervet i fremtiden. Højesteretsdommer Rikke Foersom står i spidsen for udvalget om "Advokaten anno 2026". Udvalget skal aflevere sin rapport, som potentielt kan danne grundlag for en lovgivningsproces på politisk niveau, inden sommerferien 2026. Arbejdet med udvalget er støttet af Dreyers Fond.

Genopdragelsessag ankes

Advokatsamfundet og Justitia støtter sammen med Dreyers Fond fortsat sagen om Amals ophold i en somalisk genopdragelseslejr, efter at hun har anket en del af dommen til landsretten. Det drejer sig om den del, der vedrører Aarhus Kommunes ansvar i sagen. "Sagen rejser fundamentale spørgsmål om, hvornår og hvordan myndighederne skal gribe ind, når et ungt menneske havner i en så alvorlig situation. Det handler ikke kun om Amal – sagen har en vigtig principiel betydning, og derfor er det nødvendigt at få den prøvet i landsretten," siger Andrew Hjuler Crichton, generalsekretær i Advokatsamfundet.

Som 16-årig blev Amal i månedsvis udsat for vold, frihedsberøvelse og nedværdigende behandling i genopdragelseslejren.

ORIENTERINGSMØDER – nye regler for brug af samlekliebankkonto

Alle advokater, der benytter en samlekliebankkonto, får fra og med 1. januar 2026 pligt til at stille identifikationsoplysninger til rådighed for deres pengeinstitutter på de klienter, der har midler på samlekliebankkontoen.

Som yderligere vejledning til advokaterne afholder Advokatsamfundet orienteringsmøder om de nye regler. Datoerne for orienteringsmøderne er som følger:

- **29. oktober 2025: Aalborg**
- **18. november 2025 (formiddag): Kolding**
- **18. november 2025 (eftermiddag): Århus**
- **21. november 2025: København**

Nærmere oplysninger om tid, sted og tilmelding vil senere blive meldt ud på Advokatsamfundets hjemmeside og ved nyhedsbreve.

Vælg det rigtige hold til sagen

SFT Erhvervsvurdering – mere end 50 specialister. Én præcis vurdering.

Som advokat ved du, at præcision kræver specialister. Det samme gælder vurdering af aktiver i konkursboer og komplekse sager.

Hos **SFT Erhvervsvurdering** har vi over 50 brancheeksperter, der matcher hver opgave med de rette kompetencer – og leverer en dokumenteret, retvisende og uvildig rapport, du kan stole på.

EN USKYLDIG KAN VÆRE DØMT

Tolkningen i det danske retsvæsen står over for alvorlige udfordringer, lyder det samstemmende fra flere centrale aktører, som advarer mod en svingende og ofte utilstrækkelig kvalitet. Fejl, misforståelser og bearbejdede oversættelser øger risikoen for forkerte domfældelser med vidtrækkende konsekvenser for retssikkerheden og tilliden til retssamfundet.

Uanset om det drejer sig om en straffesag, en familieretlig tvist eller et spørgsmål om opholdstilladelse, er det afgørende, at alle parter forstår, hvad der bliver sagt i retten. At spørgsmål og svar bliver formidlet korrekt, og at centrale begreber bevarer deres betydning på tværs af sprog. Og når parterne ikke taler samme sprog, er det tolken, der skal bygge bro.

Men flere advokater og eksperter peger på, at tolkningen i danske retssale ofte er præget af svingende kvalitet. Og når hverken dommer, forsvarer eller anklager forstår det sprog, der tolkes fra, er det umuligt at vide, om indholdet faktisk bliver

gengivet korrekt. Det kan føre til misforståelser i alle typer sager. Men i straffesager, hvor forklaringer og sproglige nuancer kan have betydning for skyldsspørgsmålet, er risikoen særlig alvorlig. Her kan en upræcis oversættelse få direkte konsekvenser for dommens udfald.

”Vi kan jo ikke udelukke, at der er nogen, der er blevet dømt urigtigt. Både nogen, der måske er blevet dømt for noget, de ikke skulle være dømt for, men også nogen, der er sluppet for noget, de skulle være dømt for,” siger Mikael Skjødt, forsvarsadvokat og formand for Advokatrådets strafferetsudvalg.

Ifølge ham og flere kritikere dæk-

ker problemerne over en lang række forhold: forkert oversatte vendinger, ord, der bliver udeladt eller byttet ud, tolke, der bearbejder frem for at oversætte direkte, manglende kendskab til juridiske begreber, sprog- og dialektforskelle mellem tolk og tiltalt, begrænsede dansk kundskaber hos tolken og retsdokumenter, der ikke oversættes. Oveni kommer brud på tolkeetiske principper og manglende forberedelse.

”En af de vigtigste ting i en straffesag er den forklaring, der kommer. Og der vil troværdigheden jo blive påvirket af, at man ikke får den rigtige forklaring, eller at forklaringen kommer vævende og afbrudt, fremfor hvis

der kommer en flydende forklaring. Hvis du så heller ikke får oversat det rigtigt, så får du bare ikke en retfærdig rettergang ud af det. Og man vil jo hellere have, at ti skyldige går fri, end at én uskyldig bliver dømt,” siger Mikael Skjødt.

Den opfattelse står han langt fra alene med. Hos Landsforeningen af Forsvarsadvokater genkender man i høj grad udfordringerne. Formand Kåre Pihlmann, advokat, peger især på, at tolke ofte mangler både forberedelse og kontekst, når de møder op i retten – noget, der ifølge ham kan være afgørende for kvaliteten af oversættelsen, især i sager med komplekst eller teknisk indhold.

”Det skaber problemer, når tolken ikke kender sagen på forhånd – især i sager med særlige fagudtryk som ved økonomisk kriminalitet. Mange har heller ikke tilstrækkelig forståelse for retssystemet, og i nogle tilfælde taler klienten bedre dansk end tolken, hvilket kan give svar, der ikke stemmer med det stillede spørgsmål,” siger han.

Også blandt dommere vækker kvaliteten af tolkningen bekymring. Landsdommer og formand for Dommerforeningen, Mette Lyster Knudsen, har selv været nødsaget til at udsætte en sag på grund af bekymringer om tolkens arbejde.

”Man kan sidde med fornemmelsen af, om vi nu er helt sikre på, at det, der bliver tolket, er det rigtige. Jeg har også engang selv udsat en sag i byretten i Glostrup, fordi jeg blev utryg ved tolken. Man fornemmede også, at der var et modsætningsforhold på en eller anden måde mellem tolken, og den, der skulle tolkes for,” forklarer hun.

Forskningen har ligeledes dokumenteret alvorlige mangler i kvaliteten af tolkningen i det danske retsvæsen. En undersøgelse fra Københavns Universitet i 2023 understregede behovet for nye tolkeretningslinjer og efterlyste mere viden om retstolkning. Og allerede i 2015 viste en undersøgelse fra Institut for Menneskerettigheder, at der i tolkede straffesager kan være retssikkerhedsmæssige problemer, hvis omfang man ikke kender. Ifølge undersøgelsen er tolken ofte den eneste i retssalen, der reelt har mulighed for at vurdere kvaliteten af tolkningen, fordi dommere og advokater som udgangspunkt ikke forstår sproget. Det betyder, at en afhøring kan fremstå glidende og problemfri, selvom tolkningen er mangelfuld, og at en straffesag dermed kan blive gennemført på et usikkert grundlag, uden at nogen opdager det.

Tolkene er ikke uddannede

Frem til 2016 fandtes ’Lov om Translatører og tolke’, der gav beskikelse og en statsautorisation for retstolke. Loven stillede krav om relevant uddannelse og beståede prøver, før tolke kunne blive autoriseret af staten. Den blev af uklare årsager afskaffet pr. 1. januar 2016. Siden da har der hverken eksisteret en officiel certificeringsordning eller et lovkrav om uddannelse for tolke. I retsplejelovens § 149 fremgår det, at afhøring og forhandling med personer, der ikke taler dansk, så vidt muligt skal ske med hjælp fra en uddannet translatør eller lignende.

Men i praksis er det langt fra alle tolke, der har en relevant uddannelse. Det fortæller Carina Graversen,

der i mere end 23 år har tolket i det danske retsvæsen på italiensk. Hun er tidligere statsautoriseret translatør og nu certificeret af og medlem af Translatørforeningen, hvor hun er talsmand for tolkeområdet. Foreningens formål er blandt andet at varetage professionens faglige interesser, og foreningen certificerer derfor alle sine medlemmer, der består af tolke, som tidligere var statsautoriserede, samt nye medlemmer, der opfylder samme krav, som der blev stillet til de statsautoriserede tolke. Men da det kun er et fåtal af alle tolke i Danmark, der er medlemmer af foreningen, har størstedelen af de tolke, der i dag arbejder i Danmark, ifølge Carina Graversen ikke papirer på deres sprog- eller tolkekompetencer. Siden lov om translatører og dermed statsautorisationen blev afskaffet, betegner hun området som ”det vilde vesten”.

”Selvom du ikke har papirer på dine kompetencer, kan du blive ansat af et tolkebureau. Du skal ikke op til nogen prøve, inden du bliver optaget på deres tolkeliste, og du kan risikere, at du ret hurtigt vil blive indkaldt som tolk til et grundlovsforhør samme dag. Uden forberedelse, uden at de har tjekket, om du kan dansk og dit tolkesprog i en tilfredsstillende grad. Om du kender fagterminologien, eller om du har styr på din tolkeetik og strategi,” siger hun.

Men ifølge de gældende retningslinjer burde det ikke kunne lade sig gøre. Rigspolitiet har nemlig en tolkefortegnelse, som myndighederne kan bruge til at finde kvalificerede tolke. Listen indeholder oplysninger om tolkenes sproglige og tolkefaglige kompetencer samt deres erfaring på forskellige

områder. Hvis man som tolk ønsker at løse opgaver for myndigheder på Justitsministeriets eller Udlændinge- og Integrationsministeriets område, skal man søge om optagelse på fortegnelsen, oplyser Rigspolitiet på deres hjemmeside. Optagelse kræver blandt

andet en ansøgning samt dokumentation for kompetencer – herunder relevant uddannelsesbaggrund. Alligevel er det uklart, hvor stor en del af de registrerede tolke, der faktisk lever op til kravene.

Magasinet Advokaten har fået afslag på aktindsigt i tolkefortegnelsen

”Det er tydeligt for de observationer og de optagelser, som vi lavede, at der var meget stor forskel på, hvad tolke kan, men også hvordan de opfatter deres opgave.”

og kan derfor ikke opgøre, hvor mange af de anslåede 2.000 tolke, der har en formel uddannelse. En gennemgang foretaget af Rigsrevisionen i 2023 viser dog, at 69 procent af tolkene på fortegnelsen ikke kan dokumentere en uddannelse. Derudover har Rigspolitiet oplyst, at der ikke foretages sprogttests eller vurderinger af tolkeetik, før tolke tildeles opgaver.

Men ifølge Translatørforeningen er andelen af tolke med en tolkefaglig uddannelse formentlig endnu lavere. Foreningen foretog i 2015 en undersøgelse, der viste, at kun 15-20 procent af tolkene på Rigspolitiets tolkefortegnelse havde en relevant uddannelse. Da der siden stort set ikke er uddannet nye tolke, vurderer Carina Graversen, at andelen i dag snarere ligger under 10 procent.

Samtidig anvendes tolkefortegnelsen ikke konsekvent i retssystemet. Ifølge Carina Graversen er det op til den enkelte retskreds, hvordan tolkene bliver rekvireret, og det giver stor forskel i praksis.

”Nogle retskredse følger tolkefortegnelsen meget konsekvent, mens andre – enten på grund af manglende ressourcer eller andre praktiske hensyn – vælger at kontakte tolkebureauer direkte. Det gør det nemmere for en retssekretær, der slipper for selv at ringe rundt til tolke på fortegnelsen, fordi bureauet automatisk fordeler opgaven,” siger hun og tilføjer:

”Og bureauet er ikke underlagt nogen krav til at skulle dokumentere tolkenes kvaliteter, så de sender en, der med overvejende sandsynlighed ikke har en uddannelse.”

Sprogforsker stemmer i

Også blandt sprogforskere er der blevet rejst bekymring over, at mange af de tolke, der benyttes i retssystemet, ikke har en formel uddannelse i tolkning. I et forskningsprojekt ved Københavns Universitet, som blev gennemført i perioden 2020 til 2023, undersøgte et hold sprogforskere, hvad der konkret foregår under tolkede retsmøder. På den baggrund konkluderede forskerne, at der bør indføres krav om uddannelse for retstolke.

Martha Sif Karrebæk, professor og sprogforsker ved Københavns Universitet og leder af projektet, forklarer, at observationerne viste store forskelle i tolkenes kompetencer, og at det måske kan skyldes, at flere ikke havde nogen faglig baggrund i tolkning overhovedet.

Ifølge hende er det ikke en retsstat værdigt, at man ikke kan garantere professionel sproglig bistand.

”Det er tydeligt for de observationer og de optagelser, som vi lavede, at der var meget stor forskel på, hvad tolke kan, men også hvordan de opfatter deres opgave. Vi har et eksempel, hvor der var en tolk, som faktisk sagde flere andre ting, end det hun egentlig skulle oversætte,” siger hun.

På grund af, at tolkene er afhængige af at blive hyret igen, er det desuden sjældent, at de selv siger fra, for eksempel hvis de ikke forstår det, de skal tolke. Og det kan der være mange grunde til, at de ikke kan – blandt andet at den sproglige varietet, der bliver brugt, ligger langt væk fra standardsproget. Det kan også være, at de har brug for, at noget bliver gentaget, men

ikke beder om det, fordi de frygter at fremstå som dårlige tolke, forklarer Martha Sif Karrebæk.

”Det kræver ret meget professionel identitet. Men jeg ser det som en stor fare, at de ikke siger fra, når der er brug for at blive sagt fra, fordi de er bange for, hvad retsvæsenet synes om dem. For i de tilfælde kan der jo ske alle mulige mærkelige ting i oversættelsen,” fortæller hun.

Anbefalinger er ikke blevet fulgt

På trods af dokumenterede udfordringer og klare anbefalinger fra flere aktører har der været begrænset politisk handling for at forbedre tolkningen i retsvæsenet. I 2020 nedsatte regeringen et tværministerielt tolkeudvalg, der skulle komme med forslag til, hvordan kvaliteten af tolkningen kunne forbedres i hele den offentlige sektor. Udvalget præsenterede i juni 2023 sin rapport, som blandt andet indeholdt en model for en national tolkeordning med certificeringsordninger og oprettelsen af et tolkeregister.

Samtidig med, at undersøgelsen blev igangsat i 2020, bad Uddannelses- og Forskningsministeriet Københavns Universitet og Københavns Professionshøjskole om at udvikle en samlet og skalerbar model for certificering og uddannelse af tolke. I 2021 blev der på baggrund af modellen konkluderet, at ”en tolkeordning vil styrke retssikkerheden og forventes at øge effektiviteten i retsvæsenet.”

Men trods rapporten og anbefalingerne har der ifølge Uddannelses- og Forskningsministeriet ikke været politisk initiativ til at følge op.

Og det er til trods for, at Rigsrevisionen i april i deres seneste gennemgang af myndighedernes brug af tolkeydelser konkluderede, at Justitsministeriet fortsat ikke har fastsat krav til kvaliteten af tolke på tolkefortegnelsen. I notatet fremgår det, at ministeriets egen vurdering er, ”at der ikke er et aktuelt problem med kvaliteten af tolkeydelser på retsområdet.”

Ministeriet oplyser dog samtidig, at man vil tage yderligere tiltag i betragtning, hvis der mod forventning opstår problemer, herunder at følge tolkeudvalgets anbefalinger.

Ifølge Mikael Skjødt er der ikke grund til at vente på, at problemerne vokser sig større:

”Jeg ville foretrække, at man valgte den anbefalede model med en national tolkeordning med certificering og tolkeregister, når anbefalingen er baseret på en faglig vurdering om, at ordningen vil øge kvaliteten af tolkningen og dermed bidrage til at højne retssikkerheden. Det er min holdning, at man ikke bør tøve med at indføre tiltag, der kan bidrage til øget retssikkerhed, heller ikke indenfor tolkeområdet, navnlig ikke når vejen til at realisere tiltaget er anvist og er skønnet farbar,” siger han.

Uenighed i Folketinget

Advokaten har i en rundspørge forsøgt at få kommentarer fra justitsministeren samt alle retsordførere i Folketinget. Ministeren og flere af ordførerne er dog ikke vendt tilbage på henvendelsen. Til gengæld deler retsordførerne fra Enhedslisten, SF og Alternativet advokaternes kritik:

”Jeg har ofte hørt kritikken af problemet for retssikkerheden, når tolkningen i det danske retssystem svigter. Derfor er jeg overbevist om, at der er et problem, og at der er brug for uddannelse i forhold til for eksempel at kende relevante og præcise retstermer,” siger Karina Lorentzen Dehnhardt, retsordfører for SF.

Hos Venstre har retsordfører Preben Bang Henriksen derimod tillid til, at byretterne reagerer, hvis der opstår problemer med tolkningen. Han vurderer desuden, at Rigspolitiets tolkefortegnelse er tilstrækkelig til at sikre kvalificerede tolke.

”Det bemærkes, at Rigspolitiet allerede har en tolkefortegnelse, der indeholder opdaterede oplysninger, hvorfor der givet vil være mulighed for en udskiftning, hvis det skulle vise sig, at tolken ikke virker kvalificeret,” siger han.

Uddannelse og kvalitetssikring af tolke

Ifølge sprogforsker Martha Sif Karrebæk er det meningsløst at fastholde det nuværende system, når der er så stor niveauforskel blandt tolke på fortegnelsen.

”Idéen med at have en uddannelse er, at man kan garantere, at folk mestrer nogle specifikke færdigheder. Det kan man ikke i dag. Hvis politikerne tror, det kun handler om at kunne to sprog, tager de fejl,” siger hun.

Hos Landsforeningen af Forsvarsadvokater mener formand Kåre Pihlmann også, at der bør indføres krav om uddannelse og en autorisationsordning for tolke, så kvaliteten i tolkningen sikres. Det samme under-

streger Mikael Skjødt, som desuden efterlyser et kvalitetstjek, der sikrer, at tolke rent faktisk er egnede til opgaver i retsvæsenet.

”Vi må have noget, der minder om en køreprøve. Vi sender jo heller ikke nogen ud at køre bil, bare fordi de har bestået teoriprøven. Det kunne også være en god idé, at nye tolke ikke starter med de største og mest komplekse sager, men gradvist opbygger erfaring. Man sætter jo heller ikke en nyuddannet jurist, som netop er blevet fuldmægtig, til at køre store drabssager,” siger han. ♦

AFSLUTTEDE
STRAFFESAGER
med brug af tolk 2024

5.795

FRIFUNDET EFTER RETTELSE

Flersprogede advokater har stået i sager, hvor tolkningen var så mangelfuld, at de selv måtte gribe ind og afbryde retsmødet. For dem er der ingen tvivl: Havde de ikke forstået sproget, kunne det have ført til en dom på et fejlagtigt grundlag. Og hvis det sker i deres egne sager – hvor ofte sker det så, uden at nogen opdager det?

Han stod til at blive dømt for dokumentfalsk og bedrageri – og med det fulgte en sandsynlig udvisning. Hans kone havde opholdstilladelse gennem ham, så hendes fremtid i Danmark hang også i en tynd tråd. Sagen havde trukket ud i tre-fire år. Ikke fordi den var kompliceret, men fordi man ganske enkelt ikke kunne finde en tolk, der talte punjabi med den samme dialekt som den tiltalte.

Da man endelig fandt én, viste det sig, at tolken ikke havde tilstrækkelige danskundskaber. Centrale ord i sagen som "lønsedler", "årsopgørelser" og "indberetninger" blev alle oversat til "papirer". Så da anklageren spurgte, hvem der havde lavet diverse opgørelser, svarede tiltalte, at det havde han selv.

"Der måtte jeg gribe ind," fortæller forsvarsadvokat Hassan Mahmood, der med pakistansk baggrund taler urdu, hindi og punjabi og forstod dialekten. Retssagen blev derfor – igen – udsat. Frustreret over det lange forløb valgte klienten at føre sagen på engelsk – sit tredje sprog. Og det ændrede hele forløbet.

"Den sag var så klokkeklar, at dommerne gik ud og voterede i ti minutter og kom tilbage med en enstemmig frifindelse. Og jeg husker endda, at dommeren i sin præmis indikerede, at det hele nok har beroet på en mis-

forståelse," siger Hassan Mahmood.

Han tøver heller ikke med at sige, at klienten formentlig var blevet dømt, hvis han ikke havde grebet ind.

"Det gjorde et stort indtryk på mig. Jeg har set ham være frustreret og bange i fire år for at miste alt, han havde bygget op. Og alt sammen på grund af dårlig tolkning. Da han blev frifundet, græd han af lettelse. Det havde været et mareridt," fortæller han.

Hassan Mahmoods egen vurdering er, at han har været nødt til at afbryde omtrent en tredjedel af de sager, hvor der har været tolk til stede, på grund af fejl og mangler.

Andre forsvarsadvokater, som taler flere sprog, har lignende erfaringer: Det er ofte først, når de selv griber ind, at misforståelserne bliver opdaget.

Magasinet Advokaten har talt med flere, der kan berette om tolkninger, hvor "voldtog han dig" blev til "var han ubehøvlet", "jeg" og "søster" blev forvekslet, og hvor et "koben" blev oversat til "ben fra en ko". Yderligere blev en afgørelse fra Rigsadvokaten kaldt "fængslets afgørelse", og sætningen "jeg giver dig en lærestreg" blev til "jeg dræber dig".

Alle eksemplerne er hentet fra virkelige retssager, og alle advokater er enige: Der er med stor sandsynlighed blevet afsagt fejlagtige domme som følge af mangelfuld tolkning. De peger

på, at når de selv har grebet ind mange gange på sprog, de behersker, så er der givetvis også mange sager, hvor ingen i retten har kunnet opdage fejlene.

"Det er ren kamikaze de ting, der foregår i retten. Når tolke er dårlige eller mangler forståelse for sprogets finesser og nuancer, kommer de til at sige noget forkert. Og i vores branche er præcision altafgørende. Skyld bliver ofte vurderet ud fra et samspil af oplysninger og troværdighed. Jeg føler mig overbevist om, at der kan være afsagt fejlagtige domme på grund af den mangelfulde tolkning," siger forsvarsadvokat Erbil Kaya.

Mere reglen end undtagelsen

Erbil Kaya har boet i Danmark, siden han var fem år, og har kurdisk-tyrkisk baggrund. Han taler flydende tyrkisk og har oplevet utallige eksempler på dårlig tolkning i retssalen. Så mange, at han mener, at dårlige tolke er mere almindelige end gode.

Eksempelvis i en sag om trusler, hvor hans klient var tæt på at blive dømt på baggrund af en fejlagtig oversættelse af en tyrkisk sms. Sætningen var gengivet som "jeg dræber dig" i anklageskriftet, men ifølge Erbil Kaya kunne den også oversættes som "jeg giver dig en lærestreg", da tyrkisk rummer andre sproglige nuancer end dansk. Da Erbil Kaya gjorde retten op-

Foto Zafar Iqbal

mærksom på den tvetydige betydning, som en tolk kunne bekræfte, vurderede dommerne, at det ikke var bevist, at der var fremsat en reel trussel, og manden blev frifundet.

I en anden sag gjorde Erbil Kaya retten opmærksom på, at en sætning i en telefonsamtale kunne betyde både ”begravelse” og ”sorg”. Tolken bekræftede, at udtrykket ofte bruges metaforisk, og igen vurderede retten, at der ikke var grundlag for at konkludere, at der var fremsat en dødsstrassel.

”På tyrkisk, arabisk og sikkert mange andre sprog bruger man ofte meget florumvundne udtryk og vendinger. Det er ord, som vi også kender på dansk, men som kan oversættes på flere måder og skifte betydning alt efter konteksten. Nogle tolke vælger én bestemt oversættelse i stedet for at gøre retten opmærksom på, at udtrykket kan betyde flere ting. Jeg siger ikke, at tolken gør det bevidst, men hvis tolken ikke har fornemmelse for sprogets nuancer, så opstår der fejl,” siger han.

Advokat Zohreh Faizi, som har afghansk baggrund, har i familieretlige sager gentagne gange afbrudt en sag for at korrigere misforståelser eller direkte fejloversættelser. For eksempel har hun oplevet en sag, hvor tolken ikke var i stand til at oversætte centrale begreber som forældremyndighed og samvær. Og i Flygtningenævnet har hun set eksempler, hvor mangelfuld tolkning har haft direkte indflydelse på vurderingen af troværdighed.

”Jeg har endda oplevet, at tolken har sagt, at pågældende begreber ikke

eksisterer i deres sprog, hvilket senere har vist sig ikke at være korrekt,” siger hun.

Også problemer på engelsk

Tolke er den eneste gruppe i retssalen, der ikke er underlagt formelle krav til uddannelse, certificering eller kvalitetssikring. Det undrer Erbil Kaya, der mener, at det skaber et alvorligt svagt led i et system, hvor der ellers stilles høje krav til alle andre aktører.

Foto Jeppe Carlsen

”Advokater, dommere, anklagere, politi og fængselsbetjente har alle en faglig baggrund og en uddannelse, der klæder dem på til deres rolle. Det har mange tolke ikke. Alligevel har de en direkte indflydelse på sager, der kan afgøre menneskers fremtid,” siger han og kalder dem for ”retssalens eneste løsgående missiler”.

”Man ved næsten fra starten, at når en tolk er involveret, bliver alt meget

uforudsigeligt. Det gælder både afhøringer, spørgsmål, svar og det, der bliver sagt og gjort. Der er mange fejlkilder: forståelsen af spørgsmålet, oversættelsen til den tiltalte, svaret tilbage til tolken – og om tolken så har forstået det rigtigt og gengiver det korrekt for aktørerne,” forklarer han.

Det gælder også i sager, hvor der ikke er så stor tvivl om skyldsspørgsmålet. Her er andre ting til gengæld på spil som respekten for de pårørende

og de store ressourcer, der går tabt, når tolkningen svigter. Erbil Kaya husker blandt andet en drabssag, hvor der gik flere timer, før det stod klart, at tolk og tiltalt ikke forstod hinanden, og hele retsmødet måtte aflyses. Og i den såkaldte PKK-sag, hvor en upræcis oversættelse førte til forvirring om et centralt spørgsmål, hvilket forstyrrede afhøringen og krævede, at man måtte begynde forfra. Ifølge Erbil Kaya er det ikke bare ineffektivt, det undergraver også tilliden til, at retssystemet fungerer ordentligt for alle involverede, og er respektløst over for pårørende, som møder op i retten og må gå hjem igen uden

at få sagen behandlet.

En undersøgelse fra 2023 fra Københavns Universitet viser, at de mest anvendte tolkesprog i hele den offentlige sektor er ukrainsk, arabisk, somali, farsi/dari, tyrkisk og polsk.

Et af de største problemer med flere af disse sprog er, at dialekterne kan variere så meget, at gensidig forståelse bliver vanskelig – selv når både tolk og tiltalt teknisk set taler ”samme” sprog.

”Vi er nødt til at professionalisere tolkeerhvervet, hvis vi vil kunne sige, at retsstaten reelt lever op til sit løfte om retssikkerhed – også for udlændinge.”

Det gælder særligt for arabisk og farsi/dari, men også sprog som punjabi, urdu og hindi kan rumme store interne forskelle, fortæller Hassan Mahmood

Ifølge ham opstår en del af problemet, fordi tolkene selv angiver, hvilke sprog de behersker – uden nogen form for kontrol eller dokumentation.

”Mange af sprogene ligger tæt op ad hinanden, så en person fra Punjab-provinsen i Pakistan kan finde på at skrive, at de taler fire forskellige sprog. Men det betyder ikke nødvendigvis, at de forstår alle lokale dialekter,” siger han.

Men problemerne opstår ikke kun med sprog, der har stor intern variation. Også på engelsk oplever flere forsvarsadvokater udfordringer med kvaliteten af tolkningen.

Katrine Gottlieb, advokat og medlem af Advokatrådets strafferetsudvalg, fortæller, at hun flere gange har måttet gribe ind, fordi tolkningen var upræcis eller direkte forkert.

”Og det kunne jeg kun opdage, fordi det foregik på engelsk. Noget af det mest opsigtsvækkende er, når en klient på eksempelvis arabisk fortæller

noget langt og detaljeret, og tolken reducerer det til én enkelt sætning. Det hænger ikke sammen,” siger hun.

Jytte Lindgård, advokat og formand for Foreningen af Udlændingerechtsadvokater, peger på samme problem:

”Specielt på engelsk er der mange tolke, hvor de simpelthen ikke kan nok retssprog. I forhold til andre sprog er det sværere at vurdere, men jeg er også

tit udsat for, at klienterne siger, at de ikke forstår de arabiske tolke for eksempel, fordi der er mange dialekter,” fortæller hun.

Der er også gode tolke

Både Jytte Lindgård og Katrine Gottlieb understreger, at der også findes mange dygtige og kvalificerede tolke i retssystemet.

Jytte Lindgård vælger ofte selv sin tolk, netop for at sikre, at vedkommen-

Foto Magd Said Hawran

de har de nødvendige kompetencer.

Det billede genkender både Hassan Mahmood og Erbil Kaya. De fremhæver, at når tolkningen fungerer, kan en retssag forløbe fuldstændig gnidningsfrit.

”Jeg bruger blandt andet en tolk, der først begyndte at arbejde i retten efter tre års studier i urdu – og som ovenikøbet har udarbejdet sin egen ordbog med juridiske termer som

’retskemisk erklæring’, ’gerningstidspunkt’ og ’begrundet mistanke’. Den slags engagement gør en kæmpe forskel,” siger Hassan Mahmood.

Netop fordi de dårlige tolke ofte går igen, har både han og Erbil Kaya lavet deres egne lister over tolke, de ved leverer en pålidelig og professionel tolkning.

”Jeg har efterhånden udviklet en fast vane: Hvis tolkningen kører problemfrit under et retsmøde, spørger jeg altid i pausen efter tolkens navn og nummer. Søger jeg på ’tolk’ i min kontaktliste, kommer der et hav af navne frem. Mit indtryk er, at flere advokater gør det samme,” siger Hassan Mahmood.

Men ifølge Erbil Kaya burde det slet ikke være nødvendigt, at advokater selv skal kvalitets-sikre tolkene. Sammen med Hassan Mahmood efterlyser han politisk handling og klare krav til kvalitet og faglighed i et af retssystemets mest afgørende led.

”Vi er nødt til at professionalisere tolkeerhvervet, hvis vi vil kunne sige, at retsstaten reelt lever op til sit løfte om retssikkerhed – også for ud-

lændinge. For mig er tolkningen den største akilleshæl i systemet,” siger Erbil Kaya. ♦

DANMARK HALTER EFTER I EUROPA

Når det gælder brugen af kvalificerede tolke i retssystemet, halter Danmark i dag efter mange lande i Europa, hvor vi står uden en certificeringsordning, uden uddannelseskra-
v og uden garanti for kvaliteten af den tolkning, der skal sikre forståelse og retfærdighed i retten. Advokat kalder det en falliterklæring.

Danmark har i årtier slået sig op som et land med stærk retssikkerhed og høje standarder for borgernes rettigheder. Men på tolkeområdet er det ellers stolte ry for længst begyndt at krakelere.

I 1966 skrev Danmark historie som det første land i verden med en translatørlov, og i årtier havde man en statsautorisation, der satte standarder for kvalitet og faglighed. Men siden afskaffelsen af autorisationsordningen i 2016 er udviklingen vendt, og i dag befinder Danmark sig i den europæiske bund. Det vurderer Carina Graversen, medlem i Translatørforeningen.

”Hele vejen rundt om os i Europa har man på det retslige område et system og en struktur, der sikrer, at de tolke, der arbejder for de juridiske myndigheder, er klædt på til at kunne tolke på området. Men i Danmark bliver situationen værre og værre,” siger hun.

Og sammenligningerne taler deres eget tydelige sprog: I lande som Sverige, Norge og Finland er der indført omfattende systemer med både uddannelseskra-
v, autorisation og nationale tolkeregistre. I Sverige skal

tolke bestå en særlig prøve for at blive autoriseret, mens Norge siden 2022 har haft en tolkelov, der forpligter myndighederne til at anvende kvalificerede tolke. Også i lande som Tyskland, Polen, Holland og Belgien findes der lignende ordninger.

De resterende EU-lande er desuden forpligtet til som minimum at opfylde kravene i tolkedirektivet (2010/64/EU), som stiller krav til blandt andet tolkningens kvalitet og retten til oversættelse af væsentlige dokumenter i straffesager. Danmark er dog ikke forpligtet til at implementere direktivet på grund af retsforbeholdet.

Justitsministeriet foretog i 2015 en vurdering af, i hvilket omfang dansk ret opfylder direktivets krav. Konklusionen lød, at Danmark kun delvist opfylder standarderne – blandt andet på grund af manglende systematiske krav til skriftlig oversættelse af domme og fraværet af effektive mekanismer til at sikre tolkenes faglige niveau. En fuld implementering af direktivet blev samtidig anslået til at ville medføre merudgifter på omkring 20 millioner kroner årligt.

Falliterklæring

Ifølge Katrine Gottlieb, forsvarsadvokat og medlem af Advokatrådets strafferetsudvalg, er det bekymrende, at Justitsministeriet allerede for ti år siden erkendte, at Danmark ikke levede fuldt op til EU’s tolkedirektiv uden sidenhen at følge op med konkrete forbedringer. Tværtimod blev den daværende autorisationsordning, som var den eneste formelle kvalitetskontrol, afskaffet.

”20 millioner. Helt ærligt, det er jo et begrænset beløb, når vi taler retssikkerhed. Ja, det koster penge at have dygtige tolke og få domme oversat, men det er en grundlæggende forudsætning for retssikkerhed. Det kan ikke passe, at vi accepterer, at nogen ikke forstår deres egen dom. Jeg synes ærligt talt, at det er en falliterklæring,” siger hun.

Men spørgsmålet er ifølge flere, om der reelt spares penge ved det nuværende setup. Ifølge både Mikael Skjødt, forsvarsadvokat og formand for Advokatrådets strafferetsudvalg, og Erbil Kaya, forsvarsadvokat, kan den manglende kvalitet i tolkningen i sidste ende være en dyr løsning.

"Ja, det koster penge at have dygtige tolke og få domme oversat, men det er en grundlæggende forudsætning for retssikkerhed."

grundlæggende som retten til at forstå en retssag, så kan de flotte rapporter risikere at klinge lidt hult," siger hun.

Lever Danmark op til menneskerettighederne?

Selvom Danmark ikke er bundet af EU's tolkedirektiv, er landet forpligtet til at overholde Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK). Og ifølge artikel 6, stk. 3(e) må retten til en fair rettergang ikke undermineres af sprogbarrierer.

I en Højesteretsdom fra 2020 blev netop denne bestemmelse prøvet, da en georgisk mand mente, at hans varetægtsfængsling burde have været ophævet på grund af mangelfuld tolkebistand under retsmøder og i kommunikationen med hans advokat. Manden var dømt for indbrud og hæleri, men havde blandt andet modtaget et oversat anklageskrift med en række fejl og uforståelige vendinger.

Højesteret erkendte fejlene, men fandt ikke, at de udgjorde en krænkelse af EMRK. Retten vurderede, at tiltalte samlet set havde haft tilstrækkelig mulighed for at forstå sagen og varetage sit forsvar.

"Man kunne godt overveje, om Danmark en dag risikerer at blive dømt for mangelfuld tolkning. Det er svært at sige – men det måtte i givet fald prøves ved Menneskerettighedsdomstolen. I Danmark laver vi ikke lovgivning, der åbenlyst strider mod EMRK, men manglende krav til kvaliteten af tolkning kan være et problem," siger Katrine Gottlieb. ♦

"I virkeligheden risikerer det at blive dyrere, når sager igen og igen må udsættes på grund af tolkefejl. Hvis tolken ikke møder op, kommer for sent eller ikke siger fra, når noget er uklart, bliver hele processen forsinket. Det koster tid og penge – både for dommere, advokater, anklagemyndighed, politiet, vidner og i sidste ende staten, hvis for eksempel en tiltalt må sidde varetægtsfængslet i månedsvis, fordi sagen ikke kan gennemføres," siger Erbil Kaya.

Alligevel har der ikke været politisk opbakning til at styrke området.

Ifølge Katrine Gottlieb er det svært præcist at vurdere, hvordan Danmark placerer sig i forhold til de øvrige europæiske lande. Men hun peger på, at det forhold, at EU-landene under direktivet er juridisk forpligtede til at implementere specifik lovgivning, formentlig har løftet standarden for retstolkning i de pågældende lande.

"Vi bryster os ofte af at ligge i toppen i internationale undersøgelser om retssikkerhed, og der er ingen tvivl om, at vi har et stærkt retssystem. Men hvis vi samtidig halter bagefter på noget så

Bogholderi skræddersyet til advokatbranchen

Få styr på klientbogføring og tilsvarsregulering – hver dag

- Klientbogføring
- Daglig tilsvarsregulering
- Back-up funktion ved sygdom, ferie mv.

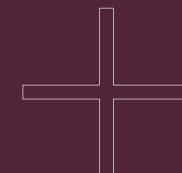
Kontakt os i dag for en uforpligtende samtale

ADVOKATBOGHOLDERI+

Høgsbro+ Advokatbogholderi ApS

Baltic Kaj 1, DK-4600 Køge - Tlf. 50 80 62 12

info@advokatbogholderi.dk - www.advokatbogholderi.dk

Advokatens dagbog

MIT INDTAG AF GULERØDDER ER LEGENDARISK BLANDT MINE KOLLEGAER OG KLIENTER

En uge med advokat Mai-Brit Storm Thygesen står på benhård Ironman-træning, en 18-siders lang procedure i Bronco-sagen, basket-træning med hendes datter, en tur på skærmen på TV 2 News i forbindelse med Den sorte svane, madpakkesmøring og grundlovsforhør over hele Danmark.

Uge 24, 25, 2025

MAI-BRIT STORM THYGESEN
Advokat (H) Mai-Brit Storm Thygesen har i de sidste 13 år ført retssager ved domstole over hele landet. Hun er specialiseret i alle former for straffesager, herunder sager om vold, røveri, drab, narko, sager om økonomisk kriminalitet mv. Hun startede Storm Thygesen Advokatfirma sammen med sin mand i 2013, og hun har før da arbejdet med erhvervsret i henholdsvis Horesta og Dansk Erhverv. Hun har arbejdet på flere højprofilerede sager, blandt andet som bistandsadvokat for Emilie Mengs familie.

Fortalt til Nya Vecht · Foto: Jeppe Carlsen

ONSDAG

Jeg er ved at træne op til en Ironman, så jeg starter alle morgener med en form for træning i den forbindelse. Onsdag starter jeg dagen med en indendørs cykeltime i hurtigt tempo efterfulgt af havbad.

Jeg har altid dyrket rigtig meget sport. Over de sidste fem år har jeg mærket et behov for at skubbe mere og mere til mine grænser og prøve af, hvor meget jeg kan presse mig selv. Det startede med, at jeg begyndte at løbe mere og længere. Jeg tror, jeg har løbet syv til otte maraton hen over de sidste fem år, og så har jeg egentligt haft drømmen om en Ironman i mange år. Men jeg har tænkt, det var umuligt i forhold til livet med små børn og firmaet. Min mand og jeg startede vores firma, da vores børn var henholdsvis et og fire år gamle, og der har været nogle ret vilde år, hvor jeg kun har kunnet træne til husbehov.

Men nu hvor jeg er landet lidt mere i livet, og mine døtre er blevet ældre, har jeg besluttet mig for, jeg ville prøve

at gennemføre en Ironman, hvilket min mand tilsluttede sig. Så vi har fået en professionel træner til at lægge et program for os, der er tilpasset vores arbejde, så vi stadig kan få træning ind i vores til tider hektiske arbejdsliv. Vi er begge to konkurrencemennesker, der er gode til at eksekvere, så vi har udført den plan, som træneren har lagt, til punkt og prikke uden en eneste snydedag.

Efter min morgentræning står den på madpakkesmøring til mine to døtre og mig selv, et bad og så ud ad døren. Jeg har en lang dag med procedurer for mine kollegaer i Bronco-sagen, som handler om kollektivt drabsforsøg i bandeverdenen. Efterfølgende løber jeg ud af retten lidt over klokken 15, da jeg mellem klokken 16 og 18 skal deltage i News og Co. på TV 2 News om de nye afsnit af Den sorte svane. Jeg skal give min vurdering af, hvordan politiet har ageret i sagen, og hvad jeg mener om det. Det, synes jeg, er

ret fedt, for det er rart at kunne få lov til at sige sin mening. Når man er forsvarsadvokat, kan man jo have en mening om mange ting, men man kan ikke rigtig komme ud med den, hvilket jeg får rig lejlighed til i News og Co. Jeg synes, det er vigtigt, at der er nogen, der tør sige det højt, når noget ikke er godt nok. Jeg blev nok også inviteret i studiet, fordi jeg har en historik i forhold til Emilie Meng-sagen, hvor jeg jo heller ikke var bange for at komme med min mening og rette en kritik mod politiets arbejde i den sag.

TORSDAG

Jeg starter dagen med en intervalløbetur på præcis en time og seks minutter. Jeg løber meget sjældent med musik eller podcast i ørerne, for jeg bruger tiden på at tænke mine sager igennem. I dag har jeg min egen procedure i Bronco-sagen, så jeg bruger min løbetur på at gennemgå den i hovedet. Jeg tænker emnerne og strukturen igennem; Hvad jeg vil sige, hvordan jeg vil sige det, og hvad der er vigtigt for mig at få ud. Efter det føler jeg mig helt klar og tager så ind i retten.

Der har været mange udfordringer i den sag, så jeg har brugt meget tid på at lægge strategier og finde ud af at få det grebet an på den rigtige måde. Derfor har det også været et strategisk langt forløb. Derudover er det en sag, der både har været i mange retsdage, og som har haft et enormt omfangsrigt materiale, så den har taget noget krudt. Det er en hel forløsning, når man har siddet med en sag i 31 dage og endelig kan få lov til at formulere det, man gerne vil sige.

Min klient var tiltalt i flere forhold. Han var både tiltalt for et drabsforsøg og besiddelse af våben i den forbindelse samt besiddelse af en hel våbentaske og noget amfeta-

min. Så det var en bred vifte af ting, som skulle gribes an. Desuden var der den krølle, at drabsforsøget var i samarbejde med andre, så der skulle man jo ikke bare kigge på hans situation, men jo også på de andre involverede.

Jeg har en rigtig god hukommelse, og jeg kan memorere lange passager, hvilket er en fordel, når jeg står med min 18-siders håndskrevne procedure i retten. Så jeg kigger ikke så meget på den, når jeg står der. I de fem kvarter, jeg procederer i sagen i dag, går jeg lige en gang imellem ned og tjekker, at jeg holder rækkefølgen. Men ellers så kører det på hukommelsen.

Jeg synes, at proceduren går rigtigt godt. Jeg har som regel en mavefornemmelse for, hvordan det går, og her er den god – men jeg har også brugt meget tid på sagen, og jeg har virkelig gennemtænkt min procedure.

Bagefter er jeg helt færdig, så jeg tager hjem og slapper af med mine børn og mand.

FREDAG

Jeg starter dagen med et særligt styrketræningsprogram lavet af min træner, og så får jeg travlt, for jeg har pludseligt et grundlovsforhør, som handler om en ny anholdt i en meget stor sag, hvor jeg skal forsvare bagmanden. Det er sådan en helt typisk ting, at man får at vide dagen før relativt sent, at man har et grundlovsforhør. Og så står man der med en anden sag, som man også skal møde i. Så jeg skal i gang med at få fat i den person, der skal fremstilles i grundlovsforhør, samtidig med jeg skal finde én, der kan møde for mig. Det er logistisk enormt svært at få det hele til at gå op. Jeg får heldigvis arrangeret, at min kollega ta-

hyggeligt. Men for det første kan jeg ikke holde til at spise restaurantmad hver dag, og for det andet har jeg brug for at komme ud og få noget frisk luft. Når man sidder i retten hele dagen, så har jeg virkelig behov for at komme ud og gå en tur i pauserne. Så jeg har måske nok som den eneste forsvarer i hele Danmark min egen madpakke med hver dag, og så går jeg ellers rundt udenfor retterne og spiser min madpakke, uanset om det regner eller sner. Fordi jeg træner så meget, spiser jeg meget protein samt sundt fedt, og ellers så er mit indtag af gulerødder legendarisk blandt mine kollegaer og klienter, som altid driller mig med min medbragte pose gulerødder.

Jeg tager hjem om eftermiddagen, fordi jeg skal køre min yngste datter til basketkamp. Hun har spillet basket en del år, og hun er meget ambitiøs. Hun har lige skiftet klub, så det vil vi meget gerne støtte hende i, så vi kører og hepper så meget, som vi overhovedet kan. Derfor sidder min ældste datter og jeg også klar på tilskuerrækken til den yngstes kamp, for det er vigtigt med god opbakning.

Bagefter tager vi hjem og ser en film og slapper af.

WEEKEND

Jeg starter min lørdag med et laaangt træningspas bestående af havbad, så en tre-timers cykeltur på min tricycle svarende til lidt over 80 km, og lige bagefter løber jeg i 40 min., hvor jeg spurter alt, hvad jeg kan.

Jeg er træt og sulten bagefter, så jeg slapper af derhjemme med mand og børn, inden vi skal til fest hos venner. Det er en fantastisk sjov havefest med DJ og det hele, og min mand og jeg danser i fire timer i streg, selvom jeg ikke får en eneste dråbe alkohol. Jeg drikker som udgangspunkt ikke så ofte alkohol. Altså, jeg kan godt tage et glas i ny og næ. Men når jeg træner hårdt, som jeg gør i øjeblikket, så nedprioriterer jeg alkohol. Jeg kan bedre klare at sove lidt

mindre end at have tømmermænd.

Søndag er hviledag, så der er ingen træning, men vi skal ud at se en kamp med min yngste datter. Jeg har det helt fint med at have en stille dag, for jeg er rimelig smadret efter fest og lang træning i går.

Efter vi kommer hjem, går jeg en lang tur i skoven med min mand. Vi går næsten dagligt en tur sammen, Jesper og jeg. Vi har altid så meget at tale om arbejdsmæssigt, og derved undgår vi også, at den slags snakke foregår hen over spisebordet og over hovedet på vores børn, så vi går i stedet en tur sammen og får talt alt vores arbejde igennem dér.

MANDAG

Træningen er først det særlige styrketræningsprogram og

bagefter havsvømning, som jeg både elsker og hader. Det er en af de discipliner, som jeg ikke har været vant til, så jeg er ret ny i det, men for at lave en Ironman, så skal man jo kunne havsvømme. Jeg svømmer ret godt, fordi jeg var konkurrencesvømmer, da jeg var barn, så det har været som at lære at cykle. Jo mere jeg har svømmet, jo bedre er jeg blevet. Min krop har kunnet huske den teknik. Så det er egentlig bare gået fremad. Men så får man lige sådan et setback, når man lige pludselig skal ned i en våddragt og ud i noget ret koldt hav. Og der er også lidt mere gang i havet med bølger og strøm i forhold til den svømning, jeg tidligere har dyrket i svømmehallen.

Jeg klarer begge dele om morgenen og tager derefter i Vestre Fængsel, da Bronco-sagen, der egentlig skulle have kørt i dag, er blevet aflyst pga. dommernes votering. Når jeg ikke har sager i retten, bruger jeg meget af min tid på at besøge klienter i arrester og fængsler rundt omkring i hele landet.

Jeg er først hjemme ved 18:30-tiden og er ret sulten. Dagen bliver som altid afsluttet med en gåtur.

TIRSDAG

Jeg starter dagen med en cykeltur på en time og 26 min. efterfulgt af havbad.

Derefter tager jeg en tur til Svendborg, hvor min klient sidder inde for en stor sag vedrørende 700 kg kokain der skyllede op på en strand på Langeland.

Jeg arbejder kun med strafferet, for jeg synes, at det er meget svært at kombinere med noget andet. Det handler om, at hvis du først er inde i den stime, hvor du arbejder med strafferet, så virker det logisk for mig, at det kun er det, jeg laver. Jeg holder mit fokus på det og specialiserer mig i det.

Selvom det kan være hårdt at arbejde indenfor strafferetten til tider, så er jeg i stand til at være i det. Jeg er ikke sådan en teflon-type, hvor alt glider af, og jeg tager alt med hjem, men jeg har fundet en måde, hvor jeg sagtens kan leve fint med det. Men alt går ind hos mig, og jeg tænker over alle de ting, jeg ser og oplever. Jeg reflekterer over alle de grimme sider af livet, som det her fag også viser, men det har haft en modsat effekt på mig. Jeg er fuldt ud bevidst om risikofaktorer, men jeg er også meget rationel. Så det har lært mig ikke at være bange anlagt, og jeg er ikke så bekymret. Der er ikke nogen, der kan skræmme mig. Jeg tror, jeg har oplevet så mange forskellige typer personer og kriminelle mennesker, og det har egentlig gjort, at jeg aldrig har en følelse af at gå på gaden eller mørke steder og være nervøs eller bange.

Efter Svendborg skal jeg hente min yngste datter og flere andre piger efter basket. Og så suser jeg ud og køber nogle blomster til min ældste datter, der bliver færdig med folkeskolen i dag. Hendes sidste eksamen er i mundtlig matematik, og hun får 10. Jeg er megaglad og stolt af hende. Hun har helt klart været nervøs, men hun har også været virkelig arbejdsom. Hun har læst sit materiale, kæmpet med det, indlært det, gentaget det, og det giver så pote nu, så vi fejrer hende i stor stil bagefter. ♦

ger det for mig, for jeg skal selv møde i en anden sag i byretten, der handler om en masse narkokørsler.

De andre forsvarere går tit ud og spiser frokost. Og jeg vil egentlig rigtig gerne med, fordi jeg synes, det er virkelig

Dit helbred – vores prioritet

Dit helbred er dit vigtigste aktiv.
Vi kan hjælpe dig med at sikre det.

Med en sygeforsikring hos One Health Insurance får du en personlig client manager og dermed ét kontaktpunkt til de bedste specialister, klinikker og private hospitaler i Danmark og i udlandet.

Én opringning og vi hjælper dig med at finde den rette behandler, booke tider, vurdere dine lægejournaler eller indhente anden medicinsk vurdering fra udenlandske specialister.

Beskyt dit helbred, mens det er stærkt – ikke fordi du forventer det værste, men fordi det giver tryghed og muligheder, hvis livet tager en uventet drejning.

One Health Insurance Agency A/S

Palægade 8, 1261 København K

T: 32 26 88 11 • W: onehealthinsurance.com

One HEALTH
INSURANCE

ADVOKATUNDERSØGELSER

Tekst Nya Vecht og Isabel Fluxá Rosado

ADVOKATUNDERSØGELSER UNDER LUP

Tre år efter at Advokatrådets vejledning om advokatundersøgelser udkom, kan både eksperter og erfarne advokater konstatere, at advokatundersøgelser fortsat er et centralt og efterspurgt værktøj, og at vejledningen og højesteretsdomme har sat mere tydelige rammer. Samtidig peger nogle på et fortsat behov for selvransagelse, mens andre peger på nødvendigheden af kontant rådgivning, når advokater udfører advokatundersøgelser.

Alene ordet 'advokatundersøgelse' kan virke angstprovokerende for mange, for i de senere år har det været et omstridt begreb med en høj grad af opmærksomhed i medierne. Alligevel er advokatundersøgelser blevet et foretrukket redskab i håndteringen af krænkelse, arbejdsmiljø-sager og juridiske gråzoner, men i takt med det er kritikken vokset. Særligt i Metoo-sager med stor offentlig bevågenhed har medier og eksperter sat spørgsmålstegn ved både metode og transparens, idet de ofte ender med offentlig udskamning og udstødelse, selvom det ikke behøver at foregå sådan. Diskussionerne kulminerede i 2022, da Advokatrådet udarbejdede en vejledning og indførte nye etiske regler for advokatundersøgelser.

Men trods de nye rammer er advokatundersøgelserne fortsat et emne, der med jævne mellemrum møder kri-

tik og kommer til debat i medierne – og det er nok uundgåeligt, mener en ekspert.

”Der vil fortsat være kritik. Uanset hvor udførlige vejledningerne er, så vil der blive ledt efter fejl. Advokater er dygtige, men de er jo ikke guder. De vil blive udfordret hver gang, de udgiver en advokatundersøgelse. Der vil altid være modspil. Jo mere indflydelse, desto mere modspil. Og jo mere politisk, der er på spil, jo mere kritik vil der være. Det må advokater nok vænne sig til,” siger Michael Gøtze, professor ved Juridisk Fakultet på Københavns Universitet.

Han mener samtidig, at det er væsentligt at slå fast, at vejledningen har virket.

”Det er mit indtryk, at advokatundersøgelser er steget i kurs, og at de er kommet for at blive. De bliver brugt meget og er betragtet som et værktøj,

der kan noget. Jeg tror, at vejledningen har haft en god virkning, fordi den har sat ord på en stribe juridiske kvalitetskrav og samlet dem ét sted, så det kan overskues. Advokater er generelt dygtige til at udføre advokatundersøgelser, og kvaliteten er blevet bedre, blandt andet på grund af Jes Dorph-sagen, der har givet anledning til refleksion med afgørelsen fra Højesteret.”

Opdragsgiveren bør udfordres

Jesper Olsen, formand for Transparency International Danmark, var ligesom Michael Gøtze en del af følgegruppen, da Advokatsamfundets vejledning om advokatundersøgelser blev udarbejdet. Han er enig i, at de er kommet for at blive, men mener også, at værktøjet stiller nye krav til advokaterne i forhold til dialogen med deres opdragsgiver, især når man har et fast klientforhold.

JESPER OLSEN

Formand, Transparency International Danmark,
Foto Rasmus Lind

MICHAEL GØTZE

Professor i forvaltningsret,
Foto Ole Haupt

”Jeg har ofte og vil fortsat gerne forsvare advokaterne i den henseende ved at flytte fokus over på opdragsgiver. For det er dem, der er afsender. Der kan man starte med at spørge dem, hvad formålet med en advokatundersøgelse egentlig er? Er det, fordi de vil blive klogere, eller er det, fordi de skal finde en syndebuk og bare vil hurtigt videre? Her bør advokatfirmaerne også være klare i mælet og udfordre deres faste kunder, når der kan være behov for en uvildig advokatundersøgelse og dermed, at det nogle andre, der skal stå for den.

Styrken i advokatundersøgelser er, at der følger et professionsansvar med. Men hensynet til tilliden til undersøgelsesformen må indimellem vægte højere end forretningsforholdet til den enkelte klient,” siger han.

Nyttigt værktøj

Der findes ikke en konkret statistik på, hvor mange advokatundersøgelser der gennemføres, men realiteten er, at de fortsat er efterspurgt og hyppigt bliver anvendt i organisationer og hos myndigheder.

Hvad enten det drejer sig om mistænksomme eller fejlfulde forløb ved indkøb af våben eller anklager om seksuel chikane, så vælger mange organisationer fortsat at hyre advokater til at foretage en nøjere undersøgelse heraf. Og det er i de fleste tilfælde også fornuftigt, mener advokat Ole Spiermann fra Bruun og Hjejle, medlem af Advokatrådet og en af de mest erfarne advokater på området. Han har stået i spidsen for en række omfattende og uvildige advokatundersøgelser, herunder Elbit-sagen om våbenindkøb i Forsvarsministeriet. Han var også med som en af hovedforfatterne til vejledningen fra Advokatrådet, og han har for Højesteret ført flere sager for andre advokater, hvis undersøgelser er

blevet kritiseret.

”En advokatundersøgelse vil jo altid være ”en forstyrrelse” af en organisation. Men det kan også være en god ting, at man tager undersøgelsen ud af organisationen, så man ikke skal sidde og kigge på hinanden og tænke på, hvem der undersøger hvem. Derfor er det godt at få en advokat på, der kan lave en undersøgelse for hurtigst muligt at skabe klarhed over et forløb. Det har advokater gode forudsætninger for, fordi advokater er vant til at indsamle materiale og vurdere det.”

Advokat Rikke Søgaard Berth fra Horten har stor erfaring med at udføre et bredt spektrum af advokatundersøgelser, blandt andet undersøgelsen af arbejdsmiljø og trivsel blandt børn på Det Kongelige Teaters Balletskole og en sag om udbygningsaftaler for Aalborg Kommune.

Hun mener, at den væsentlige overvejelse i dag er, hvad undersøgelserne benyttes til.

”Kunsten er i virkeligheden at indkapsle, hvad vi bruger dem til, for det er et komplekst værktøj; det er besværligt at lave en advokatundersøgelse, det er dyrt, og det tager tid.”

Rikke Søgaard Berth mener, at det er vigtigt at vurdere hver gang, om der reelt er brug for en decideret advokatundersøgelse, eller om mindre kan gøre det, såsom en almindelig juridisk vurdering.

”Man skal overveje, hvornår det er det rigtige redskab. For tiden oplever jeg, at når en kommunaldirektør ringer og siger, at de overvejer at igangsætte en advokatundersøgelse, så ender jeg faktisk med at fraråde det i to ud af tre tilfælde. Ofte har de allerede lagt sig fast på modellen, men det er vigtigt at stoppe op og spørge: Hvad er det egentlig, I har brug for at få undersøgt? Det handler ikke nødvendigvis om at placere ansvar – ofte handler

det om at få klarlagt, hvad der faktisk er sket, og hvordan det kan undgås en anden gang. Hvad er fakta i sagen, og hvilke juridiske regler gælder på området? Jeg tror, det er ret vigtigt at reservere brugen af advokatundersøgelser til de sager, hvor man skal hele vejen rundt om. Og at være tydelig om, at der er rigtig meget juridisk arbejde, der ikke har karakter af en advokatundersøgelse. Fordi ellers bliver alle juridiske notater, man skal udarbejde, jo lige pludselig til advokatundersøgelser.”

Uvildig eller ej

Spørgsmålet om, hvad advokatundersøgelser skal benyttes til, peger også ind i diskussionen om uvildige vs. almindelige advokatundersøgelser. For uanset hvor lang distancen er mellem advokat og opdragsgiver, så er der indgået en aftale, og klienten betaler advokaten for at udføre undersøgelsen. Den vinkel gribes også ofte af medierne, hvor advokatundersøgelser fra tid til anden udlægges som ”bestillingsarbejde”.

”Det er jo et emne, vi har diskuteret meget også i forbindelse med vejledningen. Fordi hvor uvildige er uvildige undersøgelser? De er naturligvis mere uvildige end almindelige undersøgelser. Dagen efter Advokatrådets vejledning kom ud, tiltrådte Højesteret, at der er noget, der hedder uvildige advokatundersøgelser, og som er kendetegnet ved, at der er en større distance til klienten, end det almindelige uafhængighedshensyn tilsiger,” siger Ole Spiermann.

Jesper Olsen fra Transparency mener, at advokaterne har undergravet tilliden, fordi der er eksempler på, at undersøgelsesformerne ikke er brugt med omtanke.

”Advokatbranchen har de seneste år bidraget til selv at undergrave det store stykke arbejde, som man lave-

de med vejledningen. Det sker for eksempel, når et stort velrenommeret advokatfirma siger ja til at lave en ikke-uvildig undersøgelse for en klient, der er kunde i forvejen. Det er jo ofte, fordi kunderne ønsker, at det er deres faste advokat, der står for undersøgelsen. Men så er det i min optik særligt i sager, hvor der efterfølgende skal placeres ansvar, lige meget med en undersøgelse, og så kan man ikke løse den manglende tillid.”

Han savner derfor svar fra branchen, i forhold til, hvorvidt og hvornår branchen selv synes, at uvildigheden er vigtig.

”Man skal som minimum være tydelig på, hvornår uvildigheden betyder noget, og hvornår den betyder mindre. For der findes også sager, som ikke kræver en uvildig undersøgelse. Pointen er, at det skal være tydeligt, for samfundsmæssig tillid kommer af robuste, transparente processer, som opleves retfærdigt,” siger Jesper Olsen.

Foreholdt kritikken påpeger Ole Spiermann, at Advokatrådets vejledning netop beskriver både uvildige og almindelige advokatundersøgelser, og hvor sidstnævnte ofte vil blive udført af klientens faste advokat. Han mener ikke, at begreberne eller brugen af de to typer af undersøgelser er blevet undergravet de senere år.

Rikke Søgaard Berth påpeger en anden problematik:

”Hvis det skal være en uvildig advokatundersøgelse, så følger det af vejledningen, at advokaten ikke må have andre verserende sager for klienten. Men for eksempel en mellemstor kommune vil have verserende sager hos vel nærmest alle de advokatfirmaer, der ved noget om offentlig ret. Det betyder, at hvis vi allerede bistår en kommune i en retssag om førtidspension, så kan vi ikke bistå, hvis der skal laves en uvildig advokatundersøgelse af en sag, for

Ole Spiermann Foto Jeppe Carlsen

eksempel indenfor det tekniske område. Det synes jeg er uhensigtsmæssigt, fordi det kan være vigtigt for kommunerne at få højt kvalificeret offentlig bistand – og også at kunne gå ud og sige, at det faktisk er en uvildig advokatundersøgelse,” siger hun.

Måske er der derfor behov for yderligere præcisering af begrebet uvildighed, og hvor langt det skal strække.

”Jeg mener ikke, at en kommune bør være afskåret fra at få foretaget en uvildig advokatundersøgelse af en advokat, der samtidigt har en opgave for en anden forvaltningsgren, end

kommunerne. En stor privat virksomhed vil nok ikke have det problem.”

Rikke Søgaard Berth er også bekymret for selve udtrykket ’advokatundersøgelser’.

”Begrebet er så løst defineret, at det kan komme til at sprede sig, så man nærmest ikke kan lave et juridisk notat, uden at nogen siger, at det er en advokatundersøgelse, og mener, at vejledningen skal iagttages. I arbejdet med vejledningen forsøgte vi at definere det, men efterfølgende er det min oplevelse, at vi nok godt kunne have været tydeligere. Vejledningen giver i

spiller en stor rolle, og med tiden opbygger man en værktøjskasse, der gør det muligt at tilpasse undersøgelsen til den konkrete sag. Det handler om at sikre faglighed, ordentlighed og relevans – og om at bruge redskabet med omtanke.”

Metoo eller ej

Ole Spiermanns oplevelse gennem de seneste år er, at advokater er blevet skarpere på at udføre undersøgelsen. Og det er der også behov for, ”da Højesteret stiller større krav til advokater,” som han udtrykker det.

Dermed hentyder Ole Spiermann blandt andet til sagen om advokatundersøgelsen på TV 2 fra 2020, hvor Jes Dorph-Petersen klagede til Advokatnævnet over udførelsen – en sag, som siden kom gennem retssystemet, og hvor Højesteret i maj i år afsagde en dom. Ole Spiermann repræsenterede selv advokaten.

”Højesterets dom i Jes Dorph-sagen kan få stor betydning for praksis – ikke bare i Metoo, men i alle typer af advokatundersøgelser. Der ligger i dommen en skærpelse af kravene, i særdeleshed hvis man sammenligner med kendelser fra Advokatnævnet tilbage i 2010’erne, men også hvis man sammenligner med almindelig praksis blandt advokater. Der er nok ikke tvivl om, at advokatundersøgelser i endnu højere grad vil blive et specialiseret område, hvor krav til retssikkerhed, dokumentation og persondatahåndtering er centrale i tillæg til tillid, grundighed og forsigtighed,” siger Ole Spiermann.

Til spørgsmålet om, hvorvidt advokater er de rette til at udføre advokatundersøgelser om krænkelsessager, mener Ole Spiermann, at det kan de, så længe de vedrører retlige standarder, og der inddrages andre fagligheder, når det er relevant.

”Højesteret har med den nylige afgørelse været inde og formulere krav, og dermed har Højesteret også til-

Rikke Søgaard Berth Foto Morten Holtum

advokatundersøgelsen omhandler. Jeg er helt med på, at det selvfølgelig skal indkapsles – vi skal selvsagt ikke rådgive den tekniske direktør om én sag om mandagen, og om tirsdagen arbejde på en uvildig advokatundersøgelse af, om den tekniske direktør har ageret korrekt i en anden sag. Det er jeg helt med på. Men jeg tror, at skiven simpelthen er blevet for tynd i forhold til, hvad der lever op til kravene for at være en uvildig advokatundersøgelse. Især i

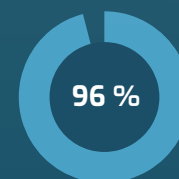
mange tilfælde god mening at følge, også når man ikke laver advokatundersøgelser, men hvis alle juridiske vurderinger med tiden skal leve op til vejledningen, bliver det dyrt og bøvlet, da alt så skal foregå efter guldstandarden,” siger hun og understreger:

”Det vigtigste er, at advokaten skal gøre sig umage – både i forhold til vurderingen af, om en sag overhovedet kræver en advokatundersøgelse og med selve udførelsen. Erfaring

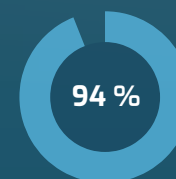
Aktuel jura som strategisk fordel

JUC's kurser omsætter lovgivning og praksis til konkrete værktøjer, så du kommunikerer skarpere, arbejder hurtigere og reducerer risici – uden at gå på kompromis med kvaliteten

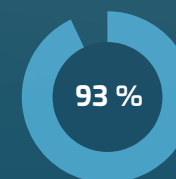
Feedback fra vores deltagere

Relevans:
Fik praktisk og relevant viden fra kurset

Undervisere:
Vurderede underviseren som fagligt stærk

Vil anbefale JUC:
Vil anbefale os til en kollega

Find dit næste juridiske kursus på juc.dk/kurser

Tallene er baseret på deltagernes evalueringer af JUC's arrangementer i 2025

kendegivet overfor de kritikere, der mener, at advokater ikke har noget at gøre i Metoo-sager, at advokatundersøgelserne er vigtige og relevante, også i ansættelsesretlige sager. Den dom bliver nærlæst ude i praksis. Der er sket rigtig meget siden 2012, hvor Advokatnævnet stemplede advokatundersøgelser som blot partsindlæg eller responsa, og hvor der overraskende nok ikke rigtigt gjaldt nogen krav. Det, tror jeg, afspejler brugen af advokatundersøgelser og den vægt, som de har og bør have. Og så har fornuftige advokater jo altid selv stillet krav til egne undersøgelser.”

Når det handler om Metoo-sager, er professor Michael Gøtze fortsat i tvivl:

”Jeg synes, at Metoo-undersøgelser er en helt særlig kategori. Man kan stille spørgsmålstejn ved, om advokatundersøgelser er det værktøj, der løser sagerne. Det kan give nogle juridiske pejlemærker, men får de løst konflikterne og ryddet op? Det er ofte ledelsen, som må og bør træde i karakter, når der er tale om Metoo, og advokatundersøgelser slører nogle gange

dette mere, end de rydder op.”

For Rikke Søgaard Berth handler det om at anskue Metoo-sager på forskellige måder.

”Der kan for eksempel være tale om en situation mellem A og B til en julefrokost. Undersøgelsen af den situation er ikke egnet til en advokatundersøgelse. Men MeToo-sager kan også anskues mere systemisk. Forestil dig en ledelse, der gentagne gange får besked om, at der er problemer et bestemt sted i organisationen. Der er et stort gennemtræk af medarbejdere – måske især unge kvinder, som hurtigt siger op. Der kommer henvendelser til HR, men de bliver ikke håndteret hensigtsmæssigt. I sådanne systemiske sager er det vigtigt at se på det samlede billede. Det handler her ikke alene om en hændelse mellem A og B, men om hele organisationen, kulturen og ledelsesmæssigt ansvar. Det er jo i virkeligheden lidt det samme, hvad enten det er en sag om bestikkelse eller en Metoo-sag. Er der tale om isolerede enkeltsager, eller er der tale om et systemisk spørgsmål, som kræver en

mere omfattende indsamling af data, og en meget mere kompleks juridisk vurdering. Det er undersøgelsen af det systemiske, hvor advokatundersøgelsen er relevant, hvilket jeg også oplevede, da vi foretog advokatundersøgelsen for Det Kongelige Teater.”

Et af de mest værdifulde elementer, Rikke Søgaard Berth tager med sig fra vejledningen, er opfordringen til at inddrage andre fagligheder. Det har vist sig særligt relevant i komplekse sager, hvor juraen ikke står alene, siger hun. Hun peger særligt på sagen om Det Kongelige Teater.

”Vi nedsatte en referencegruppe med repræsentanter fra Red Barnet, Børns Vilkår, Foreningen Spiseforstyrrelse og Selvskade, Dansk Idrætsmedicinsk Selskab, Team Danmark og DIF. Vi fik også undervisning af Børns Vilkår i at interviewe børn helt ned til seks år. De kom med en faglighed og forståelse, som vi involverede advokater ikke havde. Det skabte en unik værdi for resultatet, at vi inddrog andre fagligheder.” ♦

”

Vi finder muligheder, hvor andre ser forhindringer

Kære advokat

Du kender det bedre end nogen: komplekse sager, stramme tidsfrister, ufuldstændig information og mange interessenter. Du er vant til at finde ind til kernen og skabe klarhed, hvor andre ser kaos.

Ironisk nok er det ofte dine egne anliggender, der kommer i sidste række. Vi ser gang på gang, at mange advokater udskyder de økonomiske beslutninger, de godt ved, at de burde tage – ganske enkelt fordi tiden ikke er der.

Det er her, vi kommer ind i billedet.

Hos Ringkjøbing Landbobank arbejder vi med samme dedikation, som du giver dine klienter. Vi siger ikke nej, fordi noget er svært. Vi finder muligheder, hvor andre ser forhindringer, fordi vi kombinerer erfaring og tillid med en tilgang, der bygger på indsigt, integritet og ansvarlighed. Med andre ord – sund fornuft.

Et eksempel:

Vi fik en sag ind med under 24 timer til en afgørelse i en kompleks bolig-handel. Dokumentationen var ikke komplet, og sagen havde mange parter. Alt pegede på et nej. Vi samlede teamet, fandt det mest kritiske – og fik sagen løst.

Din økonomi fortjener den samme handlekraft. Ingen standardpakker – kun løsninger, der giver **mening for dig**.

Tag kontakt, når du ønsker en løsning, der matcher din standard.

Bedste hilsner

Sascha, Lukas og Jacob

Ringkjøbing Landbobank

Kontakt os direkte:

Sascha Jørgensen
Private Banking rådgiver
76249589 / sjo@rlb.dk

Lukas Thomsen
Senior Private Banking rådgiver
76249636 / lut@rlb.dk

Jacob Juul Pedersen
Senior Private Banking rådgiver
76249548 / jjp@rlb.dk

ADVOKATUNDERSØGELSER

En advokatundersøgelse er en juridisk undersøgelse udført af en advokat, typisk med henblik på at afdække fakta og ansvar i komplekse eller kontroversielle sager.

- Advokatundersøgelser er kendetegnet ved, at en eller flere advokater af en opdragsgiver (klient) får i opdrag at undersøge og fastlægge et faktisk begivenhedsforløb som regel på baggrund af oplysninger indsamlet af advokaten selv til brug for opdraget. Sammenlignet med en juridisk vurdering fylder advokatens egen indsamling af oplysninger typisk langt mere, når der er tale om en advokatundersøgelse.
- Advokatundersøgelser er desuden kendetegnet ved, at undersøgelsen udføres på baggrund af et skriftligt kommissorium og afsluttes med en skriftlig afrapportering.
- På baggrund af fastlæggelsen af et begivenhedsforløb eller et faktum kan advokaten for eksempel have fået til opgave at komme med anbefalinger til ændringer af sagsgange eller at foretage en retlig vurdering af, hvorvidt der er grundlag for, at nogen kan søges draget til ansvar ansættelsesretligt, erstatningsretligt eller strafferetligt. Disse konklusioner vil altid have karakter af rådgivning til den opdragsgiver, som er ansvarlig for at træffe beslutning om, hvilke konsekvenser der eventuelt skal drages af advokatundersøgelsen.
- Private virksomheder, offentlige myndigheder, organisationer, Folketinget og andre kan være opdragsgiver til en advokatundersøgelse.

Find vejledning og guide til borgere om advokatundersøgelser på advokatsamfundes hjemmeside.

ADVOKATER SKAL BLIVE BEDRE TIL AT UDFORDRE JURAEN

Europaminister Marie Bjerre (V) har selv en baggrund som advokat – en profession, hun både er stolt af og har stor respekt for. Netop derfor opfordrer hun i dag advokatstanden til i endnu højere grad at engagere sig i samfundsdebatten, udfordre lovgivningen, balancere jura og værdier – og stå fast, når demokratiet er under pres.

Marie Bjerre møder Advokaten med overskud i stemmen og smil i øjnene, da vi taler med hende en majdag, hvor solen næsten matcher hendes humør. I dag er hun europaminister og folketingsmedlem for Venstre. Tidligere har hun været digitaliseringsminister og minister for ligestilling – men når hun taler om sin tid som advokat, er det med en helt særlig varme.

”Jeg synes, jeg havde drømmejobbet, da jeg var advokat. Jeg elskede det. Det er et fantastisk arbejde, hvor man får lov til at blive ekspert på et område, fordybe sig og hjælpe andre med at løse konkrete juridiske problemstillinger,” siger hun.

Efter flere år i advokatbranchen begyndte politik langsomt at fylde mere. Og da hun blev valgt ind i Folketinget i 2019, valgte hun at deponere sin bestalling. Men det var ikke et brud med faget, understreger hun – snarere et tilvalg af noget andet.

”Det er en stor ære at være folkevalgt, og det er personligt spændende, fordi man føler, man får lov til at gøre en forskel. At man hver dag kan bidrage lidt til, at i morgen bliver bedre. At man er med til at skabe en bedre fremtid for sine børn. Det er et enormt livsbekræftende privilegium,” siger hun.

Selvom det nu er næsten seks år siden, hun forlod advokatkontoret, spiller hendes juridiske baggrund fortsat en stor rolle i hendes politiske arbejde.

”Det er en rigtig god baggrund at have som politiker, fordi man får en faglig og grundig tilgang til tingene. Man lærer at skære en sag til, finde de vindende argumenter – og ikke mindst at lytte til modpartens modargumenter. Mange af de færdigheder, jeg tilegnede mig som jurist og i årene som praktiserende advokat, bruger jeg også i mit arbejde som politiker,” siger hun.

Og selvom hun har lagt advokatgerningen bag sig – i hvert fald for nu – er hun ikke afvisende over for at vende tilbage til faget en dag. Når spørgsmålet bliver stillet, trækker hun ikke på det: Ja, det kunne

hun godt. Men indtil videre er det politik, der fylder.

Marie Bjerres stolthed gælder dog ikke kun hendes egen karriere. Hun fremhæver den danske advokatstand som en helhed og som en afgørende faktor i et samfund, der både skal være velfungerende og bæredygtigt.

”Advokater insisterer på at være fagligt korrekte, og i et velfungerende samfund bliver man nødt til at have folk, der insisterer på at være fagligt korrekte, og som sætter sig ind i tingene og er grundige. Det er kernen i at have et demokratisk samfund.”

Jura skal ikke spænde ben

Men selv den faglige grundighed, som hun selv værdsætter, kan ifølge hende tage overhånd. For i Marie Bjerres øjne har advokatstanden også en forpligtelse til at være kritisk og udfordrende – ikke kun over for andre, men også over for selve juraen.

”Noget af det, jeg nogle gange har savnet fra advokatstanden – og nok også en af grundene til, at jeg selv blev trukket mod politik – er en stærkere vekselvirkning mellem det fagligt korrekte og det værdimæssige. At man ikke kun forholder sig til reglerne ud fra en juridisk korrekthed, men også tør stille spørgsmål til dem. Man skal naturligvis forholde sig fagligt og korrekt til juraen. Men man bliver også nødt til at udfordre den,” siger hun.

Et konkret område, hvor hun blandt andet mener, at der er brug for flere nuancer, er i forhold til erhvervslivet og virksomhedernes rammevilkår.

”Vi hører igen og igen, at det er blevet for juridisk bøvlet at drive virksomhed – både i Danmark og i EU. Vi har simpelthen reguleret for meget. Og der har vi brug for dygtige mennesker til at udfordre reglerne. Altså: Hvor er det, reglerne ikke står mål med de byrder, der rammer virksomhederne? I stedet for blot at sige: ‘Det her må man ikke, fordi det står sådan her,’ bliver man nødt til at forholde sig kritisk til det, der faktisk står.”

”Advokater skal blive bedre til at udfordre juraen og hjælpe politikerne med at se, hvordan den kan udfordres fagligt og korrekt.”

Hun understreger, at det ikke handler om at ignorere regler, men om at tage stilling – og gøre op med en vanetænkning, hvor lovgivning står uimodsagt.

”Regler kan sagtens have gode begrundelser og dække over legitime hensyn. Men hvis ikke det står mål med, at man samtidig skader noget andet, så bliver man nødt til at forholde sig til det. Derfor kunne jeg godt ønske mig et større samspil.”

For Marie Bjerre handler det i sidste ende om at bruge juraen som et redskab til at forme fremtiden fremfor en fastlåst ramme, der risikerer at bremse den.

”Vi bliver også nødt til at bruge juraen til at forme det samfund, vi gerne vil have, og hvordan vi kommer derhen. Advokater skal blive bedre til at udfordre juraen og hjælpe politikerne med at se, hvordan den kan udfordres fagligt og korrekt. Det gælder eksempelvis også på udlændingeområdet og for internationale konventioner. Det kan ikke nytte noget, at man ikke tør kritisere juraen og forsøge at ændre den, når den ikke passer til samtiden,” forklarer hun.

Hun understreger desuden, at forholdet mellem politikere og advokater generelt er godt, men at det kan styrkes yderligere, hvis der kommer en bedre forståelse for hinandens virkeligheder og arbejdsformer.

”Som politikere har vi behov for at blive klædt ordentlig på og forstå juraen. Det er afgørende for, at demokratiet fungerer, og for at politikken fungerer. Og omvendt har vi også brug for, at advokater tager det værdimæssige, det kritiske og det politiske med i deres arbejde. Vi har brug for hinanden for at skabe et sundt samfund og en bedre fremtid,” siger hun.

Byder advokatkonvention velkommen

Ifølge Marie Bjerre er det netop nu, vi har brug for et endnu stærkere samspil mellem advokater og politikere. For det repræsentative demokrati i den vestlige verden står ifølge hende over for en alvorlig prøvelse.

”Jeg synes, vi ser et skred. Og det har været undervejs i flere år. I Europa, og for tiden meget tyde-

ligt i USA, ser vi udemokratiske tendenser og en bekymrende tiltrækning mod autokratiske politikerne. Der mangler respekt for at overholde loven, og det bekymrer mig meget, meget dybt.”

Bekymringen bygger ikke kun på udviklingen i udlandet. En undersøgelse fra Jyllands-Posten har vist, at 29 procent af danskerne mener, at det er i orden, hvis en statsleder bryder reglerne, så længe man er enig i den politiske dagsorden. Det tal rammer Marie Bjerre.

”Det er ekstremt farligt for et demokrati. Hvis vi først begynder at acceptere, at reglerne gælder mindre, når man kan lide politikerne, så skrider det hele. Derfor har vi brug for, at flere stærke stemmer – særligt blandt advokater og jurister – engagerer sig i den samfundspolitiske debat. Det er dét, der holder vores samfund sammen. Det er dét, der giver os modstandskraft. Der er meget på spil – for vores fremtid og for vores værdier.”

I den sammenhæng fremhæver hun blandt andet betydningen af den europæiske advokatkonvention, som blev vedtaget i Europarådet i marts. Konventionens mål er at sikre bedre beskyttelse af advokater, og den udvikling hilser hun velkommen.

”En dygtig advokatstand er jo afgørende for et demokratisk og velfungerende land. Derfor er det også helt nødvendigt, at der er en tilstrækkelig beskyttelse af advokater.”

Danmark har i skrivende stund endnu ikke ratificeret konventionen, men det forventer Marie Bjerre, at der snart bliver taget hånd om.

Det er også i lyset af de udemokratiske tendenser, at Marie Bjerre ser Danmarks EU-formandskab som historisk vigtigt. Fra den 1. juli overtog Danmark formandskabet i en periode, hvor verdensordenen er i opbrud – og hvor balancerne mellem stormagter, markeder og værdier er under pres.

”Der er rigtig meget på spil for Europa i de her år. Og vi er bevidste om, at Danmark overtager formandskabet i en tid, hvor verdenssituationen og verdensbilledet er ved at ændre sig fundamentalt,” siger hun.

Marie Bjerre fremhæver, at regeringen derfor vil

bruge formandskabet aktivt – både til at styrke EU’s indre sammenhængskraft og til at fastholde de værdier, som det europæiske samarbejde bygger på.

”Vi skal gøre Europa stærkere. Det handler om konkurrenceevne, produktivitet og forsvarssikkerhed – men også om at holde fast i det, der binder os sammen: vores demokratiske værdier og fundamentale rettigheder.”

Retsforbeholdet er en hæmsko

Og netop, når talen falder på fællesskab, rettigheder, regler og lovgivning i EU, er Marie Bjerre ikke i tvivl om, at det danske retsforbehold spænder ben – især i en tid, hvor Europa står over for store geopolitiske forandringer og har behov for sammenhold.

”Retsforbeholdet er en hæmsko for os. For det betyder, at vi ikke er fuldt og helt med i det europæiske fællesskab. Og det er særligt en udfordring i den nye geopolitiske situation, vi står i, hvor Europa bliver nødt til at blive stærkere, og hvor vi fra dansk side gerne vil tage et lederskab i forhold til at rykke Europa tættere sammen, men det sender et forkert signal, når vi samtidig har vores reservationer for samarbejdet,” siger hun.

Marie Bjerre oplever blandt andet, at de andre medlemslande er opmærksomme på, at Danmark har et retsforbehold, og at der er nogle retsakter, som man ikke er en del af og ikke kan deltage i.

”Jeg vil ikke lægge skjul på, at det har nogle ud-

fordringer. Rent praktisk er retsforbeholdet en hæmsko for Danmark på flere områder, eksempelvis for vores kriminalitetsbekæmpelse og -opklaring. Vi kan sagtens påtage os at forhandle områder, hvor vi har et forbehold. Det har vi gjort før, men det er klart, at det kan være sværere at opnå tilstrækkelig tillid og påtage sig lederskab, når vi ikke selv deltager fuldt. Det mener jeg, at vi burde gøre.”

Engager jer

Der venter europaministeren mange opgaver i de kommende måneder, hvor Danmark har EU-formandskabet. Alligevel har hun et klart budskab til de danske advokater herhjemme: De skal ikke holde sig tilbage fra at tage del i samfundsdebatten.

”Engager jer. Det har vi brug for – for at have et stærkt demokrati og et velfungerende samfund. Og det er der heldigvis mange advokater, der allerede gør. Det vil jeg gerne anerkende. Men gør det endnu mere. Og særligt i den tid, vi står i nu.”

Marie Bjerre anerkender, at det kan kræve mod at træde frem og blande sig. For tonen i den offentlige debat er ikke altid lige mild.

”Jeg kan godt forstå, hvis nogen holder sig tilbage. Man risikerer modvind, hadefulde kommentarer og misinformation. Men det her handler om noget større – om vores fremtid, om vores demokrati. Stil jer derud, også selvom det blæser lidt.” ♦

MARIE BJERRE

Folketingsmedlem for Venstre og europaminister siden august 2024.

Tidligere digitaliseringsminister og minister for ligestilling.

Advokatfuldmægtig og senere advokat hos Gorrisen Federspiel (2012–2016) og Storm Advokatfirma (2016–2019).

Politisk assistent for MEP Jens Rohde i Europa-Parlamentet (2010–2012).

Uddannet jurist fra Københavns Universitet i 2011 og LL.M. (Master of Laws) fra University of California, Berkeley School of Law i 2016.

DOM OM UDVISNING ÆNDRET EFTER SEKS ÅR

For første gang har forsvarsadvokat Anders Schønnemann oplevet at få medhold i en klage til Menneskerettighedsdomstolen over en klients udvisningsdom. Oprindeligt dømte byretten ikke udvisning, men det gjorde landsretten med et indrejseforbud i 12 år. Selve fængselsdommen på et år og tre måneder blev afsonet. Men derfra gik flugten. Klienten er nu frifundet for udvisning og kan vende tilbage til Danmark.

Jeg har ikke set Omid, min klient, i cirka tre år, da han har været på flugt, siden han ved den første prøvelse i landsretten fik en udvisningsdom oveni sin fængselsstraf. Men jeg ved, at han er glad for, at han kan vende tilbage til Danmark og leve frit, nu hvor hans udvisningsdom – efter afgørelsen fra Menneskerettighedsdomstolen (EMD) – er blevet lavet om, så han i stedet for udvisning slipper med en advarsel.

Jeg er også glad. Og lettet. Det er her i Danmark, Omid har sin familie, og det er her, han var i gang med sit pædagogstudie. Han har ikke været i sit såkaldte oprindelsesland – Afghanistan – siden han kom til Danmark som femårig sammen med sin mor og søskende i 2000. Han føler sig pæredansk og kan nu endelig genoptage sit liv her. Så ja, jeg er glad. Men jeg er samtidig med på, at det jo ikke er en type dom, der nødvendigvis får champagnepropperne til at springe i alle hjørner af samfundet. Det er jeg helt afklaret med.

Der er jo åbenlyst et stort stemmepotentiale i at være *tough on crime*. Og særligt når det kommer til den kriminalitet, der bliver begået af ikke-danske statsborgere, synes der visse steder at være en utalt begejstring for at være ekstra hård.

Jeg kan sådan set godt forstå, at der er det fokus. Men man skal være opmærksom på, at skærpelse af straffe og udvisning af borgere, det er en skrue, der kun kan drejes i én retning. Og den er efterhånden strammet så meget, at gevindet efter min opfattelse giver efter.

For mig handler det om principper. For det første har alle ret til et godt forsvar. Mine klienter er jo

ofte nogle af de allermest udsatte i vores samfund. Nogle af dem er bandekriminelle, og nogle af dem har ikke dansk pas.

Men jeg synes, at en retsstats allerfornemste opgave er at beskytte dem, vi mindst bryder os om, fuldt ud lige så godt, som vi beskytter dem, vi bedst kan lide.

Det princip står jeg på mål for hver dag i året 24-7: Den mest bandekriminelle narkohandler fortjener nøjagtig den samme ordentlige behandling i retssystemet, som bankdirektøren med sin nypresede, kridhvide krave gør.

I Omids tilfælde var der dog hverken tale om bandekriminalitet eller nogen indikationer på, at han skulle udgøre en mere generel trussel mod samfundet. I hans sag handlede det udelukkende om proportionalitet, og om hvorvidt udvisningsdommen stod mål med forbrydelsen og straffen. Og i sidste ende altså, om Danmark overholder sine internationale forpligtelser i forhold til Menneskerettighedskonventionen. Det gjorde Danmark så ikke.

Sagen startede helt tilbage i 2019, da jeg mødte min klient første gang under grundlovsforhøret. Det var egentlig en ret banal straffesag, som lignede mange af den slags sager, jeg har haft hundreder af både før og efter.

Han var tiltalt for besiddelse af cirka 15 kilo hash med henblik på videreoverdragelse, for noget vold i form af knytnæveslag og et stik med kniv samt trusler begået mod personer, som han troede, havde stjålet hashen fra ham, og som han havde fanget i en biljagt.

Omid blev varetægtsfængslet efter grundlovsforhøret. Han erkendte allerede fra start dele af tiltalen: besiddelsen af hash og vold med knyttnæveslag samt trusler. Det eneste, han nægtede, var sådan set stikket med kniv – hvilket han da også endte med at blive frifundet for.

Han var sammen med to andre tiltalte under biljagten, men selvom Omid nægtede, at de var medvirkende, og vidste, hvad det handlede om, blev de begge dømt for medvirken, dog med mildere domme. Ingen af dem havde begået vold, og ingen af

dem blev udvist.

I byretten nåede man med dommerstemmerne 2-1 frem til, at Omid skulle have en advarsel om udvisning, men altså ikke reelt udvises. Den del af det kunne han sådan set godt leve med, og han kunne også leve med den straf på et år og to måneders fængsel, han fik i byretten. Så han valgte at acceptere dommen. Men det gjorde anklagemyndigheden ikke. De ankede og ville have, at han blev udvist reelt.

Omid havde et par mindre domme i bagagen for hærværk og tyveri begået, da han var mindreårig, og han havde to betingede domme som voksen, men han havde ikke tidligere fået advarsel om udvisning.

Allerede dengang var der meget stort fokus på

udvisning, som der også fortsat er nu, hvor politikerne jo har nedsat et helt udvalg, der skal undersøge, om vi kan presse konventionerne endnu mere, så endnu flere kan udvises.

I ankesagen nåede landsretten frem til stort set samme resultat som byretten, bortset fra en ekstra måneders fængsel. Men i stedet for en advarsel om udvisning, skete der udvisning med indrejseforbud i 12 år.

Udvisningsdommen på 12 år skræmte Omid ud af landet. Da vi nåede til landsretten, havde han allerede afsonet sin dom og var godt i gang med sit pædagogstudie, men nu skulle han altså udvises. Så han forsvandt.

Procesbevillingsnævnet gav afslag på at komme i Højesteret med sagen. De mente ikke, at sagen var principiel nok. Så derfra var der ikke andet at gøre end at indbringe den for Menneskerettighedsdomstolen. Der mente man til gengæld, at sagen godt kunne realitetsbehandles, hvilket jo i sig selv er ret bemærkelsesværdigt. Der skal være særlige grunde, der taler for, at man kan komme i Højesteret. De grunde vil oftest være på linje med muligheden for at komme til EMD. Men altså ikke i denne sag. Jeg tror ikke, det er så tit, at en sag går uden om Højesteret og direkte til EMD i Strasbourg.

Forsvarets opgave er jo at grave lidt dybere og udfordre de her udvisninger. Så med en sag, der er blevet afgjort med mindre end 2,5-3 års straf, der vil jeg altid indbringe – særligt hvis klientens tilknytning til Danmark er 100 procent, og tilknytningen til det land, han skal udvises til, er 0 procent.

Men selvom vi indbringer mange sager, så er det bestemt ikke hverdagskost, at vi vinder derne. Faktisk har jeg kun haft denne her sag, og én anden, der overhovedet er blevet realitetsbehandlet i Strasbourg. Og denne her sag er så den eneste, jeg har vundet.

Så nej, det er ikke sandt, hvis nogen siger, at Danmark ikke kan udvise kriminelle udlændinge. Det kan Danmark. Og det gør Danmark. Hele tiden. Og de allerfleste klager over det bliver simpelthen afvist i EMD, fordi der ikke er nogen problemer med konventionen.

Men det var der i Omids sag. Da afgørelsen ende-

lig kom den 5. september 2023 udtalte domstolen, at hans menneskerettigheder var blevet krænket. Det var i strid med Danmarks internationale forpligtelser at udvise ham dengang.

Det var da en stor sejr og også en sejr, som jeg er utroligt stolt over.

Jeg tror, at domstolen ville sige, at det udfald var de nået frem til, uanset hvilken advokat der havde ført sagen.

Men som advokat bilder jeg mig selvfølgelig ind, at der også er noget, jeg som advokat har tilføjet. Altså at mit arbejde og den omhyggelighed, jeg har lagt i at forberede sagen, medvirkede til, at sagen blev vundet.

Dommen fastslår, at de 12 års indrejseforbud ikke var proportionalt med den ret milde straf, Omid i øvrigt fik:

“The expulsion of the applicant combined with a re-entry ban for 12 years was disproportionate.”

Men en af præmisserne for dommen siger så:

“...despite the fact that the applicant's previous convictions did not indicate that he in general posed a threat to public order, that he had not received any previous warnings as to the risk of expulsion(...) the High Court decided(...) to combine the expulsion of the applicant with a re-entry ban for twelve years, although it had discretion to reduce the duration of the ban.”

Den afgørelse læser anklagemyndigheden sådan, at det udelukkende er indrejseforbuddets længde, der er problematisk. Man kan godt læse det sådan, men samtidig ligger det jo også fast, at domstolen ikke tager stilling til ting, som den ikke bliver forelagt. Så domstolen siger jo blot, at 12 år i hvert fald var forkert. Om det så kunne have været løst med et kortere indrejseforbud eller bare med en advarsel, forholder den sig ikke konkret til.

Domstolen fastslår til gengæld, at Omid ikke udgør nogen generel trussel mod den offentlige orden, og endelig konstaterer Domstolen, at han ikke tidligere har fået advarsler om udvisning.

Jeg skal være ærlig og sige, at jeg sådan set i forlængelse af den dom forventede, at anklagemyndigheden så ville sige: – okay, i den her situation, der trækker vi kløerne til os og lader Omid komme tilbage. Vi får omstødt dommen, sådan at vi sammen

OM SAGEN

Omid Noorzae blev den 21. maj 2019 idømt et år og to måneders fængsel og fik en advarsel om udvisning i byretten for blandt andet vold og besiddelse af cirka 15 kilo hash.

Anklagemyndigheden ankede dommen til landsretten med påstand om udvisning, og straffen blev skærpet den 28. januar 2020 til fængsel i et år og tre måneder samt udvisning med indrejseforbud i 12 år. Da straffen var afsonet, gik Omid Noorzae under jorden.

Inden da havde forsvarsadvokat Anders Schønnemann søgt Procesbevillingsnævnet om at få prøvet udvisningssagen ved Højesteret, men det blev afvist.

Advokaten indklagede derefter dommen direkte til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, der ved sin dom af 5. september 2023 gav medhold i, at Danmark med udvisningen på 12 år havde krænket menneskerettighederne ifølge artikel 8, som omhandler retten til privatliv.

Danmark er forpligtet til at rette ind efter EMD's domme, og spørgsmålet om udvisning skulle derfor prøves på ny i landsretten.

Anklagemyndigheden mente, at der i stedet for 12 år skulle have været udmålt indrejseforbud i seks år. Forsvaret mente, at der skulle have været en advarsel om udvisning – men ske frifindelse for egentlig udvisning. Genoptagelsessagen blev afgjort i Østre Landsret den 24. april 2025.

Landsretten var enig med forsvaret. Efter seks år på flugt kan Anders Schønnemanns klient vende tilbage til Danmark.

ANDERS SCHÖNNEMANN (H)

Forsvarsadvokat i Schønnemann Advokatfirma siden 2018.

Fik beskikkelse i 2011.

Har ført en lang række større, omtalte straffesager,

blandt andet sager om bande- og narkotikakriminalitet.

Har tidligere arbejdet hos DLA Piper (tidligere Lett Advokatfirma)

og siden som forsvarsadvokat hos advokatfirmaet TVC,

hvor han både var partner og bestyrelsesmedlem.

Har udover jura studeret filosofi og retorik. Uddannet fra Københavns Universitet.

med forsvaret nedlægger en fælles påstand om, at der bare skal tildeles en advarsel.

Det har man gjort i tidligere afgørelser. Men det gjorde anklagemyndigheden ikke i denne her sag, hvilket nok hænger sammen med, at fokus stadig er så stort på, at kriminelle udlændinge skal udvises.

Så i stedet for at nedlægge påstand om en advarsel i genoptagelsessagen, nedlagde anklagemyndigheden påstand om udvisning med indrejseforbud i seks år – altså i stedet for de tolv.

Det betød så, at der skulle gå to år mere, før sagen kunne blive prøvet på ny i landsretten. Og derfor endte der med at gå i alt seks år fra den første dom i byretten til den endelige afgørelse i landsretten, hvor man altså landede på en advarsel om udvisning, sådan som Omid og jeg havde gjort gældende helt fra start.

Så ja, efter min mening var den afgørelse – endelig – helt rigtig. Og det har jeg da ikke lagt skjul på nogen steder. Jeg skrev blandt andet om det i et opslag på LinkedIn den dag, dommen faldt i Østre Landsret den 24. april 2025. Det kom der flere kommentarer på, der ansporede til debat i forskellige retninger vedrørende udvisning af kriminelle udlændinge, men det tager jeg ikke så tungt. For mig handler det om klientens rettigheder, og jeg mener, at dem skal vi holde fast i, hvis vi vil kalde os et ordentligt retssamfund.

Når Danmark har klokket i det og strammet skruen for meget og fået et ordentligt hak i trompeten i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og efterfølgende er blevet hældt af brættet i Østre Landsret

– så synes jeg nærmest, at jeg har en forpligtelse til at fortælle om det til offentligheden.

Som advokat er det vigtigt for mig at sætte fokus på, hvis Danmark går over stregen i en konkret sag – også over for den brede offentlighed, som jo ikke nødvendigvis læser denne her dom.

Nu ligger der et præjudikat fra landsretten, hvor man siger, at en dom på et år og tre måneder kun skal koste en advarsel om udvisning, hvis man har de personlige forhold, som Omid havde.

Det er den rigtige afgørelse. Menneskerettighedskonventionen er til for at beskytte os alle sammen. Også dem, der ikke har dansk pas. Jeg kan godt se, at der er nogle partier i vores folketing, som ikke er kæmpestore fans af konventionen og måske heller ikke synes, at vi burde være forpligtet af de regler og rettigheder, der følger af den. Og jeg er også med på, at der lige i øjeblikket er forskellige professorer og meningsdannere, der argumenterer for forskellige løsninger for at opnå særstatus med forbehold og mere autonomi. Men for mig er Domstolen præcis det overstatslige system, vi har brug for. Et, der ikke vakler og lader sig påvirke af nationale mere eller mindre klædelige særinteresser. En domstol, der varetager, at menneskerettighederne faktisk kan beskytte os alle sammen, når vi bliver udsat for krænkelse af vores myndigheder og autoriteter.

Vi kan være uenige om alt muligt, men jeg ville ønske, at vi kunne stå sammen om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og den beskyttelse, der flyder af den – for os alle sammen. ♦

Retsområdets vigtigste sag er ressourcer til politiet

Bjørn Brandenborg (S) har siden 2021 siddet i Retsudvalget og haft fokus på borgernes tryghed og frihed i retspolitikken. Det skabes gennem hårdere straffe og ved at sørge for ressourcer til myndigheder og politi.

Hvorfor er du optaget af det retspolitiske område?

Jeg synes, det er et enormt meningsfuldt arbejde og også et stort arbejde, hvor der meget naturligt også er rigtig meget opmærksomhed. Både fra brancheforeninger og organisationer, men jo også bare fra offentligheden i almindelighed, for der sker meget, og det er et område, som mange danskere selvfølgelig også har en holdning til og interesse i.

Hvis man er socialdemokrat, så går man rigtig meget op i tryghed og tillid. Og det kan godt være, at det ikke er alle, der normalvis tænker på retsområdet i den forbindelse, men for at folk kan leve nogle trygge og frie liv i det her land, så er der også brug for, at man kan føle sig sikker, og det er jo rigtig meget det, vi sidder og diskuterer i Retsudvalget. Det handler om politi, det handler om at bekæmpe terrorisme og anden form for kriminalitet, og så er det jo også at sørge for, at vi har et domstolssystem, og et retssystem og en retssikkerhed, der fungerer. Så det, synes jeg, er enormt meningsfuldt.

Hvilke sager og dagsordener i din tid i Retsudvalget har betydet noget for dig?

Åh, det er et stort spørgsmål, fordi jeg synes jo virkelig, altså bare de sidste fire år eller de sidste to perioder her, har der været så vildt mange vanvittige ting, der også har fyldt rigtig, rigtig meget. Og som på en eller anden måde også har haft et eller andet "spillover" i forhold til retsområdet.

Men jeg synes klart, at forandringerne i kriminalitetsbilledet i Danmark og i lande omkring os er et væsentligt emne. Rigtig meget kriminalitet er flyttet over i økonomisk kriminalitet, der foregår alle mulige andre steder end lige her. Der er ikke blevet begået et bankrøveri i Danmark de sidste to-tre år, fordi det slet ikke kan lade sig gøre mere. Det foregår et andet sted, og det stiller enormt store krav til os som politikere at følge med i den udvikling og sørge for, at vores myn-

digheder og de brancher, der arbejder med det, har de ressourcer og systemer, der skal til.

Og så synes jeg, at det er bemærkelsesværdigt, at den personfarlige og grove kriminalitet stiger og bliver meget mere forrået. Vi har set, at der begynder at komme folk på tværs af Øresund fra Sverige som lejesoldater i Danmark og begå drab eller drabsforsøg osv. Det er jeg oprigtigt bekymret for, fordi det er noget nyt, og det stiller store krav til de folk, der arbejder med det – vores politi, der skal bekæmpe det osv. Det er en ret vild udvikling, vi er vidne til i de her år, og som står i kontrast til den mere generelle kriminalitet i Danmark, der jo sådan set grundlæggende er stabil eller faktisk lidt faldende.

Når man taler om det, og hvis man graver sig lidt ned i tallene, så tror jeg især, at der er to tendenser, som skubber til det.

Den ene handler om stoffer og hele rusmiddelområdet, hvor der i de her år jo også sker en del. Hvor nogle af de stoffer, som man tog tidligere, havde sådan en lidt mere sløvende effekt på unge, så har de stoffer, man tager i dag, en lidt anden effekt, som gør, at der måske er en større voldsparathed.

Og så tror jeg, at den anden del, det handler om udlændingepolitik og indvandring. Når vi kigger ned i statistikkerne, så kan vi jo se, at der er en massiv overrepræsentation. Fire gange så mange efterkommere er dømt og tiltalt for grov kriminalitet end etniske danskere.

Hvad er det største retspolitiske problem her og nu, som du ser det?

Det kommer til at handle om vores politi og hele diskussionen om en ny flerårsaftale for politi og anklagemyndighed. Jeg synes, den aller-, aller-, allervigtigste opgave for retspolitikere i Danmark, efter sommerferien, det er at sørge for, at vores politi får et politiforlig, hvor der er ressourcer til, at de kan løse de opgaver, som mange

folk med rette har forventninger til.

Vi satte os et politisk mål i sidste periode om at rekruttere flere betjente, og det mål ser vi desværre ud til ikke at nå helt. Der kommer flere betjente, og der har aldrig været så mange, som der er nu, men målet, som aftale-partierne satte sig sidst, det når vi ikke.

Så vi skal have rekrutteret nogle flere betjente, og derfor kigger vi også ind i: Er der måske nogle økonomiske instrumenter, man kan gøre brug af for at tiltrække flere? Men så er der også en stor klump, der kommer til at handle om, at hvis man vil have flere til at efterforske rigtig kompliceret kriminalitet, så kræver det jo selvfølgelig nogle politikkompetencer, men muligvis også nogle andre typer ansatte. Og det koster noget. Og så har vi et IT-system i politiet, som også trænger til, hvad skal man sige, en kærlig hånd.

Så har I jo også indgået en aftale om en straffereform med blandt andet skærpede straffe og midler til fængsler mm. Hvad gør I jer aftanker om, hvorvidt man kan skærpe straffene for meget – og om fængselskapaciteten kan følge med?

Jeg tror helt sikkert, at man kan skærpe straffe for meget, og den her diskussion er helt på sin plads. Der synes jeg bare ikke, at vi er i dag. Det bliver tit sådan en små-akademisk debat, fordi hvis du spørger mig, så handler straf først og fremmest om retfærdighed for dem, der er udsat for en forbrydelse, og så handler det om, hvilke normer man vil have i et samfund. Altså hvad kan vi holde til og stå på mål for? Vores straffereform skal ses i det lys, og de strafskærper, vi foreslår, skal ses i en virkelighed, hvor der er nogle mennesker, der slipper afsted med at begå meget voldsom kriminalitet og få nogle meget lave straffe for det. Så jeg synes, at de folk, der altid kritiserer politikere for at skærpe straffene, måske må svare på, hvad vi så skal gøre?

Men det handler ikke kun om at putte dem i fængsel. Den her reform går på to ben. Altså, vi investerer en

milliard i resocialisering, som blandt andet skal gå til at sørge for, at folk får bedre mulighed for at leve et liv, når de kommer ud på den anden side. Fordi langt de fleste, der går ind ad (fængsels)døren, de går også ud ad døren igen på et tidspunkt. Derfor er der nogle bedre uddannelses tilbud, end der er i dag, og der bliver ansat flere folk, der skal arbejde med de indsatte – som for eksempel værk mestre og undervisere osv. i fængslerne.

Ift. kapacitet er det korte svar, at der er kapacitet, men at vi har en udfordring. Det er derfor, at vi har sat et ambitiøst mål om 2.000 pladser. Det er jo 1.000 nye, som bygger oven på 1.000, der er vedtaget.

Og så handler reformen jo også om de fængselsbetjente, der skal arbejde der. At de har nogle ordentlige arbejdsvilkår og nogle rammer for at passe deres arbejde. Jeg synes, man er en ualmindelig dum politiker, hvis man bilder nogen ind, at det bliver en nem øvelse at rekruttere flere hundrede fængselsbetjente, som er det, der er opgaven nu. Vi har taget nogle skridt til, hvordan vi kan gøre noget ved det. Blandt andet et lønloft som betyder, at en fængselsbetjent i snit får 5.000 kr. mere om måneden. Og der er indsat rigtig meget med den infrastruktur omkring betjente, om psykologbehandling og supervision osv. Alt det, der handler om arbejdsvilkår og arbejdsforhold. ♦

BJØRN BRANDENBORG (S)
Medlem af Folketinget for Socialdemokratiet.
Retsordfører og medlem af Retsudvalget.

Bør kunstig intelligens bruges i straffesager? I så fald hvordan?

Nyt forskningscenter skal identificere, hvordan kunstig intelligens (AI) kan bruges som redskab i straffesager – særligt i strafudmåling, samt de etiske og retssikkerhedsmæssige aspekter ved brug af kunstig intelligens i retssystemet.

Med den hurtigt voksende udbredelse af AI i mange dele af vores personlige og samfundsmæssige liv, er det ikke overraskende, at der i den internationale forskning er et øget fokus på, hvordan AI kan og bør anvendes inden for retssystemet.

På baggrund af en stor fondsbevilling åbnede forskningscentret CenCAI (Center for Criminal Justice and Artificial Intelligence) den 1. september. Centret kommer til at bestå af 10-12 forskere og skal være et internationalt samlingssted for strafferechtsfilosoffer, jurister og AI-forskere. Det forskningsmæssige formål er at belyse mulige fordele ved at anvende AI-baseret teknologi i straffesager samt at identificere og udvikle løsninger på de udfordringer, en sådan brug af teknologi kan føre med sig. Fokus vil først og fremmest ligge på brug af AI som redskab i forbindelse med strafudmåling, men vil også mere bredt undersøge mulige anvendelser af AI i både anklageres og forsvareres arbejde. Centret er internationalt det første af sin art.

Brug af AI i strafudmåling

Det er i dag blevet almindeligt at skelne mellem tre overordnede måder, hvorpå AI kan anvendes i strafudmåling. 1) AI kan benyttes til at skaffe den information, som er afgørende for at kunne udmåle en passende straf. Det kan for eksempel være informationer om den begåede forbrydelse, om den anklagede eller om afgørelser i tidli-

gere sammenlignelige sager.

2) AI kan anvendes til at levere anbefalinger til, hvad der udgør den passende straf i en konkret straffesag.

3) AI kan bruges til at fastsætte den endelige straf, altså til helt at erstatte det arbejde, der normalt varetages af dommere.

Selvom brug af AI i straffesager måske fortsat kan lyde som science fiction, er det værd at bemærke, at der ikke er tale om muligheder, der tilhører en fjern fremtid. AI-systemer, der kan skaffe let og hurtig adgang til tidligere sager, findes allerede. Kvaliteten af dem varierer i dag meget og er blandt andet afhængig af omfanget og kvaliteten af databaser over tidligere sager.

Når det gælder brug af AI til at levere anbefalinger til straf i en straffesag, da er sådan teknologi også allerede blevet indført. Således har Malaysia som et af de første lande introduceret systemer, der giver konkrete anbefalinger i sager om narkotikarelateret kriminalitet samt i voldtægtssager. Det er så op til dommerne at beslutte, om anbefalingerne skal følges eller tilsidesættes.

Med hensyn til den sidste mulighed – at erstatte dommere med, hvad der undertiden betegnes som ”robotdommere” – da er den ikke taget i anvendelse. Men det er værd at bemærke, at en sådan brug af AI ikke er teknisk mere krævende, end et system der leverer straffeanbefalinger.

Hvorfor introducere AI i strafudmåling?

Hvis man skal introducere ny teknologi ved vores domstole, skal det være fordi teknologien på den ene eller anden måde bærer nogle klare fordele med sig. En teknologi skal naturligvis ikke introduceres, fordi man kan gøre det, men alene fordi den kan medvirke til at forbedre en praksis. Blandt de potentielle fordele, der i dag undersøges i verserende forskning, kan nævnes følgende:

(1) *Hurtigere sagsbehandling.* Kaster man et blik rundt i verden, finder man mange steder alvorlige problemer med sagsbehandlingstider ikke kun i civile sager, men også i straffesager. At der er store efterslæb af sager og dermed forsinkelser i behandlingen, er et stort problem for den anklagede, som kan opleve at befinde sig i en slags limbo med et damoklessværd over hovedet. Det er et problem for eventuelle ofre, der kan finde det svært at leve videre, inden en sag er formelt afsluttet. Hertil kommer en række øgede udgifter, der kan være forbundet med langvarig sagsbehandling. Såfremt AI kan bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiden ved domstolene, vil det derfor være en klar fordel.

(2) *Nedbringelse af risiko for bias.* Der er de seneste 10-15 år gennem-

ført en lang række videnskabelige studier, der peger på, at der kan forekomme forskellige former for bias i retlige afgørelser. En bias benævner i denne sammenhæng det fænomen, at forhold der ikke burde spille en rolle rent retligt, ikke desto mindre kommer til at påvirke en afgørelse. En forhåbning er, at brug af AI-baseret teknologi vil kunne mindske risikoen for bias i domstolenes arbejde.

(3) *Højere grad af paritet i strafudmåling.* Kriminologer har i snart hundrede år gennemført studier i mange lande, der viser, at der inden for samme jurisdiktion langt fra altid er paritet i strafudmålingen. Forbrydelser, der i alle relevante forhold er ens, kan resultere i straffe af forskellig hårdhed. Forhåbningen er, at introduktion af AI-baserede hjælpemidler vil kunne medføre en højere grad af ensartethed i strafudmåling over tid og på tværs af domstolene.

Risici ved at introducere AI-baseret teknologi

Hvis det viser sig, at der faktisk er hold i de mulige fordele, der kan følge af at introducere AI i domstolenes arbejde, da indebærer dette naturligvis ikke, at en sådan teknologi faktisk bør tages i anvendelse. Sagen er, at der også kan være uønskede side-

effekter ved at introducere ny teknologi. Blandt de risici og udfordringer, der i dag er et voksende forskningsmæssigt fokus på, er følgende:

(1) At brug af AI-teknologi ikke altid formår at tage højde for usædvanlige forhold og særlige formildende eller skærpende omstændigheder, der kan være i en straffesag.

(2) At en øget inddragelse af AI-baseret teknologi i straffesager kan ske på bekostning af genomsigtighed i retsplejen samt begrænse muligheden af at levere fyldestgørende begrundelser, for de afgørelser, der træffes.

(3) At AI-systemer i sig selv kan medføre bias i afgørelserne (det er i dag veldokumenteret, at AI-modeller kan have bias på en række forskellige måder).

(4) At AI-teknologi vil kunne påvirke den anklagedes oplevelse af såkaldt ”procedural retfærdighed”, altså oplevelsen af at blive behandlet på en fair måde.

(5) At AI introduceres præmaturligt i den forstand, at man ikke har tilstrækkeligt udbyggede systemer til at overvåge og evaluere teknologien samt til at håndtere eventuelle fejl, som teknologien uundgåeligt vil føre med sig.

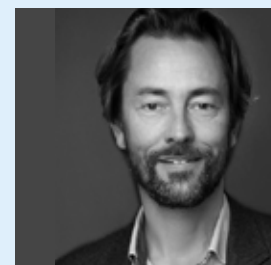
(6) At AI-baserede systemer ikke er tilstrækkeligt gearet til at tage højde for de straffelovsændringer, der løbende foretages fra politisk hold.

(7) At en øget brug af AI i straffesager vil kunne influere negativt på befolkningens tillid til domstolene.

Vigtigheden af omtanke og forskning

Domstolene anses med rette for kritisk samfundsmæssig infrastruktur. De afgørelser, der træffes i retssystemet, har stor betydning for mange borgere ve og vel. Det er derfor også afgørende, at beslutninger om at introducere ny teknologi, der på mere eller mindre vidtrækkende vis influerer på retlige afgørelser, ikke træffes forhastet, men på baggrund af en kombination af forskning og praktisk indsigt. Det er forhåbningen, at det arbejde, der i de kommende år vil forestå i forskningscentret CenCAI, vil kunne kvalificere beslutninger om den rolle, AI bør tildeles i fremtidens straffesager. ♦

Carlsbergfondet har bevilget 21 millioner kr. til at åbne verdens første forskningscenter med fokus på de etiske og retssikkerhedsmæssige aspekter af brug af kunstig intelligens (AI) i straffesager.

JESPER RYBERG

Ph.d. & dr.phil., professor,
Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab
Research Group for Criminal Justice Ethics.

Nye regler for brug af samle klient bankkonto

Alle advokater, der benytter en samle klient bankkonto, får fra og med 1. januar 2026 pligt til at stille identifikationsoplysninger til rådighed for deres pengeinstitutter på de klienter, der har midler på samle klient bankkontoen.

Ny bestemmelse med hvidvasklovens § 38 b

Folketinget har i juni 2025 vedtaget en ændring til hvidvaskloven, hvorefter der indsættes en ny bestemmelse om advokaters samle klient bankkonti. Den nye bestemmelse har følgende ordlyd:

§ 38 b: Advokater skal ved behandling af betroede midler på en samle klient bankkonto indhente identitetsoplysninger på den eller de reelle ejere af midlerne, uanset om der ydes bistand m.v. omfattet af § 1, stk. 1, nr. 13.

Stk. 2. Advokater skal endvidere ved behandling efter stk. 1 gennemføre rimelige foranstaltninger for at kontrollere den eller de reelle ejeres identitet, således at advokaten med sikkerhed ved, hvem den eller de reelle ejere af midlerne er, uanset om der ydes bistand m.v. omfattet af § 1, stk. 1, nr. 13.

Stk. 3. Advokater skal ved behandling efter stk. 1 uden ugrundet ophold efter indbetalingen stille identitetsoplysninger og kopi af dokumenter, data eller oplysninger efter stk. 2 til rådighed for det pengeinstitut, hvori samle klient bankkontoen føres. I særlige tilfælde kan advokaten stille oplysninger efter 1. pkt. til rådighed for pengeinstituttet inden for rimelig tid efter indbetalingen, forudsat at advokaten uden ugrundet ophold giver pengeinstituttet skriftlig meddelelse med

angivelse af forhold, der ligger til grund herfor.

Hvorfor indføres de nye regler?

Formålet med lovændringen er at vanskeliggøre misbrug i relation til advokaters samle klient bankkonti, da identiteten på klienter med midler på advokatens samle klient bankkonto bliver kendt for pengeinstituttet, der herefter kan inddrage oplysningerne i sin overvågning af transaktioner på kontoen.

Med bestemmelsen indføres hjemmel og pligt til, at advokater ved behandling af betroede midler på en samle klient bankkonto kan og skal indhente identitetsoplysninger på den reelle ejer af midlerne (klienten), og at disse oplysninger stilles til rådighed for pengeinstituttet, uden, at advokaten derved bryder sin tavshedspligt.

Lovændringen er resultatet af en længerevarende proces, hvor Advokatsamfundet og Danske Advokater sammen med finanssektoren har forsøgt at finde en løsning på det manglende samspil mellem på den ene side pengeinstitutternes pligter efter hvidvaskloven og på den anden side advokaters tavshedspligt.

Hvem er omfattet af de nye regler?

Alle advokater og advokatfirmaer, der har en samle klient bankkonto, er omfattet af de nye regler i § 38 b. Det er uden betydning, hvilken type sag som indbetalingen på samle klient bankkontoen vedrører, da alle indbetalinger på

kontoen omfattes af reglen. Reglen gælder således både indbetalinger, som vedrører sagstyper, der nævnt i hvidvasklovens § 1, stk. 1, nr. 13 ("hvidvaskpligtige sager") og sagstyper, der ligger udenfor anvendelsesområdet for denne bestemmelse ("ikke-hvidvaskpligtige sager").

Identitetsoplysninger

Når der indsættes midler på samle klient bankkontoen, udløses forpligtelsen til at indhente identitetsoplysninger på den eller de reelle ejere af midlerne. Det har ingen betydning om midlerne kun står på samle klient bankkontoen i kort tid, da forpligtelsen udløses, når midlerne indsættes på kontoen.

Identitetsoplysninger skal omfatte klientens navn og CPR-nummer eller lignende, hvis den pågældende ikke har et CPR-nummer. Det kan for udlændinge for eksempel være et nationalt id-nummer.

Hvis klienten er en juridisk person, skal der indhentes navn og CVR-nummer. Hvis den pågældende klient ikke har et CVR-nummer, skal der indhentes lignende identitetsoplysninger.

Det følger af de nuværende lovforarbejder til bestemmelsen i hvidvasklovens § 38 b, at der også skal ske identifikation af de (fysiske) reelle ejere af juridiske personer. Det er dog forventningen, at der i efteråret 2025 vil blive fremsat et lovforslag om justering af forarbejderne på dette punkt, således at der ikke vil blive stillet krav om, at de reelle ejere af juridiske personer

skal identificeres og deres identitet kontrolleres. Advokatrådets sekretariat vil orientere, så snart der er en afklaring heraf.

Kontrol af identitetsoplysninger

De identitetsoplysninger, som advokaten har indhentet, skal af advokaten kontrolleres på grundlag af dokumenter, data eller oplysninger. Det betyder, at kontrollen af klientens identitet skal ske gennem en anden kilde end klienten selv.

Advokater skal gennemføre rimelige foranstaltninger for at kontrollere den eller de reelle ejeres identitet, således at advokaten med sikkerhed ved, hvem den eller de reelle ejere af midlerne er. Hvad der kan betragtes som "rimelige foranstaltninger", afhænger af, om den pågældende sag er en hvidvaskpligtig sag eller ikke. Er der tale om hvidvaskpligtige sager, skal advokaten som hidtil foretage en risikovurdering af klienten og sagen for at fastlægge, hvad der betragtes som rimelige foranstaltninger. For ikke-hvidvaskpligtige sager er der ikke krav om, at der skal gennemføres en risikovurdering, og her vil kravet om gennemførsel af "rimelige foranstaltninger" eksempelvis kunne opfyldes ved, at der indhentes legitimationsdokumenter fra en pålidelig og uafhængig kilde. Den pålidelige kilde kan være en offentlig myndighed, men det kan også være en anden pålidelig, ekstern kilde. Begrebet "med sikkerhed ved" skal forstås således, at der ikke

må foreligge omstændigheder, som giver anledning til tvivl om, at oplysningerne om den eller de reelle ejere er forkerte.

Kontrollen kan for fysiske personer for eksempel bestå i en undersøgelse af offentligt udstedte legitimationsdokumenter (pas, kørekort, legitimationskort, sundhedskort mv.) eller ved brug af MitID. For juridiske personer kan kontrollen for eksempel bestå af opslag i CVR-registeret, oplysninger fra Skatteforvaltningen, kopi af stiftelsesdokument og vedtægter. Hvis klienten er etableret uden for Danmark, kan lignende oplysninger fra tilsvarende offentlige registre benyttes til kontrol.

Tidspunkt for indhentelse og kontrol af identitetsoplysninger

En advokats indhentelse og kontrol af identitetsoplysninger bør, så vidt det er muligt, ske forud for, at klientens midler indsættes på advokatens samle klient bankkonto.

En advokat vil således kunne indhente de pågældende identitetsoplysninger og dokumenter allerede ved en sags påtagelse, hvis advokaten på baggrund af de indledende drøftelser med klienten vurderer, at der er en mulighed for, at advokatens samle klient bankkonto kan komme i anvendelse i forbindelse med advokatens behandling af sagen.

Identitetsoplysninger skal stilles til rådighed uden ugrundet ophold

Det følger af § 38 b, stk. 3, at advokater ved behandling efter stk. 1 uden ugrundet ophold efter indbetalingen skal stille identitetsoplysninger og kopi af dokumenter, data eller oplysninger efter stk. 2 til rådighed for det pengeinstitut, hvori samle klient bankkontoen føres.

Tilgængeliggørelse vil ikke uden særlig anerkendelsesværdig grund kunne vente flere dage, men skal som udgangspunkt ske senest samme dag, som midlerne indbetales på kontoen.

Såfremt advokaten har indhentet og kontrolleret klientens identitetsoplysninger og kontrol dokumenter forud for, at klientens midler indsættes på advokatens samle klient bankkonto, kan disse også stilles til rådighed for pengeinstituttet før midlerne indsættes på samle klient bankkontoen. Advokaten skal dog først stille de pågældende oplysninger til rådighed for pengeinstituttet når der er en "vis tidsmæssig sammenhæng med indbetalingen".

En antagelse om, at en klient sandsynligvis på et senere tidspunkt vil modtage midler, som skal indsættes på kontoen, vil ikke være tilstrækkelig til, at et pengeinstitut vil kunne betragte klienten som reel ejer af midler på samle klient bankkontoen. I disse situationer kan oplysningerne ikke stilles til rådighed førend, der er en vis aktualitet i forhold til den forventede indbetaling.

Når der indsættes midler på samlekliebankkontoen, udløses forpligtelsen til at indhente identitetsoplysninger på den eller de reelle ejere af midlerne.

Bestemmelsen i § 38 b indeholder ikke krav til, hvordan advokater skal stille klienters identitets- og kontroloplysninger til rådighed for pengeinstitutterne. Det vil derfor være op til parterne at finde en løsning på, hvorledes oplysningerne skal stilles til rådighed, idet der for nuværende ikke arbejdes på en fælles it-løsning for håndtering af udveksling af identitetsoplysninger mellem advokater og pengeinstitutter.

I særlige tilfælde – inden for rimelig tid

I særlige tilfælde kan advokaten stille identitetsoplysninger og kontroldokumenter på den eller de reelle ejere af midlerne til rådighed for pengeinstituttet inden for rimelig tid efter indbetalingen, forudsat at advokaten uden ugrundet ophold giver pengeinstituttet skriftlig meddelelse med angivelse af de forhold, der ligger til grund for den senere fremsendelse.

Der vil kunne være tilfælde, hvor det ikke er muligt for advokaten at stille identitetsoplysninger og kontroldokumenterne til rådighed uden ugrundet ophold fra det tidspunkt, hvor indbetalingen er sket. Det vil for eksempel kunne være tilfældet, hvor klienten har indbetalt midler til samlekliebankkontoen, uden at advokaten har anmodet herom eller har været bekendt med det.

Øvrige forhold

Det forhold, at en advokat eller et advokatfirma har dispensation fra daglig bogføring i henhold til klientkontovedtægten, medfører ikke, at der kan dispenseres fra kravet i § 38 b, med den virkning, at pligten til at videregive identitetsoplysninger til pengeinstitutterne kan følge bogføringstidspunkterne.

I de tilfælde, hvor betroede klientmidler bliver indsat på en samlekliebankkonto af en anden end advokatens klient, for eksempel en modpart som opfølgning på et forlig, vil advokatens klient være at anse som den reelle ejer af midlerne. Derfor vil advokaten også i disse tilfælde skulle indhente og kontrollere advokatens klients identitetsoplysninger – og ikke den indbetalende tredjemands identitetsoplysninger.

Det kan hende, at der sker en indbetaling på samlekliebankkontoen ved en fejl fra en ukendt person, og indbetalingen ikke vedrører et klientforhold. Bestemmelsen i § 38 b fastsætter regler for advokaters behandling af betroede midler på en samlekliebankkonto. For at der kan være tale om betroede midler, forudsættes det, at pengene er betroet advokaten som led i advokatvirksomhed. I tilfælde, hvor der indsættes midler på en samlekliebankkonto, som ikke er modtaget som led i advokatvirksomhed, vil midlerne ikke være at betragte som betroede midler. Behandlingen af de

fejlbetalte midler på samlekliebankkontoen vil derfor ikke være omfattet af reglen i § 38 b.

Hvor findes der mere information?

Advokatrådet er ved at udarbejde en vejledning om den nye bestemmelse i hvidvasklovens § 38 b. Vejledningen forventes at blive offentliggjort i oktober 2025. I oktober og november 2025 vil der blive afholdt orienteringsmøder om de nye regler i Aalborg, Aarhus, Kolding og København. Nærmere oplysninger om tid, sted og tilmelding vil blive meldt ud på Advokatsamfundets hjemmeside og i nyhedsbreve.

Advokatrådets sekretariat vil derudover løbende opdatere Advokatsamfundets hjemmeside med information om de nye regler. ♦

EFTERUDDANNELSE 2025

Martinelli Advokatfirma lægger fast hvert 3. år festsal til obligatorisk efteruddannelse (opsamlingskurser) for advokater og advokatfuldmægtige.

Det næste opsamlingskursus afholdes over 6 dage (tirsdag til torsdag) i uge 46-47 i 2025, dvs. fra den 11. - 13. november og fra den 18. - 20. november 2025.

Prisen er 7.500 kr. for op til 54 lektioner inkl. morgenmad, frokost og løbende forplejning mv. Eller 4.500 kr. for 3 dage/27 lektioner. Kurset kan også streames live for det halve. Frit valg mellem 18 emner. Kurset er godkendt af Advokatmyndighederne.

Se kursusplan og tilmelding på

www.adv-kursus.dk

Auktioner.dk

- Salg af konkursboaktiver på netauktion over 14 dage
- Over 100.000 potentielle køberemner
- Advokatfaglig baggrund med 20 års erfaring
- Vi står for hele salgsprocessen
- Afregning via vores klientkonto

Auktioner P/S

• Tlf. 39 29 19 00

• info@auktioner.dk

Strandvejen 60, 2900 Hellerup

Om Advokatnævnet og nyere praksis

Advokatnævnet er et uafhængigt organ, der er med til at fastlægge indholdet af god advokatskik. Der opstår regelmæssigt nye spørgsmål om, hvad god advokatskik indebærer. Det gælder blandt andet med hensyn til interessekonflikter, advokatundersøgelser og advokaters uafhængighed. Nævnet har i de senere år også været inde på, at der kan være behov for at blive endnu tydeligere med hensyn til at markere, hvad der er alvorligere end andet, når det gælder tilsidesættelse af god advokatskik.

Nævnet og dets uafhængighed

Det er fastsat i retsplejeloven, at Advokatsamfundet opretter et advokatnævn. Lovgiver har altså bestemt, at der skal være et advokatnævn, men har overladt til Advokatsamfundet at oprette nævnet. Netop fordi nævnet er oprettet af Advokatsamfundet og ikke af staten, er det en ordning, der flugter fint med, at advokater og advokatstanden bør være uafhængige af staten. Desuden er det naturligvis vigtigt at understrege, at Advokatnævnet i sin virksomhed er uafhængigt af Advokatsamfundet.

Nævnet består af en formand, to næstformænd, ni advokatmedlemmer og ni offentlighedsrepræsentanter. Formanden og de to næstformænd er dommere udpeget af Højesterets præsident, de ni advokatmedlemmer er valgt inden for advokatstanden selv, og de ni offentlighedsrepræsentanter er udpeget af Justitsministeriet efter indstilling fra en række myndigheder og organisationer med kendskab til private klienters, erhvervsklienters og offentlige klienters interesser.

Det er almindelig praksis på nævnets møder, at det er et advokatmedlem, som ved behandlingen af den enkelte sag lægger ud og er den første til at votere og komme med sin begrundede opfattelse. Ordningen er blandt andet med til at sikre, at nævnets afgørelser er baseret på solid, aktuel viden fra

advokatverdenen. I den forbindelse kan nogle måske få den tanke, at advokatmedlemmernes særlige indsigt i advokaters forhold gør dem mere ”advokatvenlige”. Imidlertid kan jeg sige, at det ikke er rigtigt, og at det er min erfaring, at advokatmedlemmer sagtens kan se strengere på en indklaget advokat end andre nævnsmedlemmer.

Nævnets sekretariatsopgaver bliver varetaget af Advokatsamfundets sekretariat. Det er i den sammenhæng vigtigt, at der er vandtætte skotter mellem de medarbejdere i sekretariatet, som udfører opgaver for nævnet, og de andre dele af Advokatsamfundets sekretariat. Det er i den sammenhæng vigtigt, at der er vandtætte skotter mellem de medarbejdere i sekretariatet, som udfører opgaver for nævnet, og de andre dele af Advokatsamfundets sekretariat, som blandt andet står for tilsynet med advokater og på vegne af Advokatrådet kan indgive klager til nævnet. Direktøren, som leder nævnets sekretariat, refererer derfor til nævnet og nævnsformanden i alt, hvad der angår nævnets sagsbehandling, og der gælder særlige begrænsninger med hensyn til, hvilke medarbejdere som har adgang til de it-systemer, kontorlokaler mv., der vedrører behandlingen af nævnets sager.

Alt i alt kan man sige, at hele grundtanken med de organisatoriske rammer for Advokatnævnet er, at det er Advokatsamfundet og dermed advokatstanden selv, som skal sørge for, at der så at sige kan holdes justits i egne rækker. Samtidig er det sikret, at nævnet er en selvstændig myndighed, der

i sin virksomhed er uafhængig af både staten og Advokatsamfundet.

Nye spørgsmål om, hvad der er god advokatskik

Nævnets fastlæggelse af god advokatskik sker navnlig ud fra en inddragelse og afvejning af tre hensyn – klienthensyn, samfundsmæssige hensyn og hensyn til advokaters arbejdsrammer.

Som advokat ved man, at god advokatskik er en retlig standard, der kan rumme rigtigt mange og forskelligartede normer. Det indebærer, at også den meget dygtige og omhyggelige advokat kan tilsidesætte god advokatskik, for eksempel hvis advokaten glemmer at efterleve en pligt til at sende en kopi til modpartens advokat. Imidlertid er god advokatskik ikke en retlig standard, der sætter barren så højt, at en advokat i alle henseender skal leve op til, hvad der er det bedste af det bedste. For eksempel fremgår det af nævnets praksis, at en faglig fejl ikke i sig selv indebærer, at god advokatskik er tilsidesat. Det kræver i hvert fald som udgangspunkt, at der er tale om en klar faglig fejl.

Indholdet af god advokatskik ligger i vidt omfang fast – også over tid. Sådan bør det være, og et hensyn til forudsigelighed indebærer, at Advokatnævnet kun bør udvide eller på anden måde ændre indholdet af, hvad der ligger i god advokatskik, hvis der

Det er min erfaring, at advokatmedlemmer sagtens kan se strengere på en indklaget advokat end andre nævnsmedlemmer.

er væsentlige grunde til det.

Det sidste kan være tilfældet, hvis faktum i en ny sag for nævnet ikke falder inden for de rammer for god advokatskik, som nævnet har bedømt i sin hidtidige praksis. Eksempelvis kan det være en ny sag, hvor nævnet skal vurdere, om der er tale om en mulig interessekonflikt, og hvor nævnet ikke tidligere har taget stilling til en tilsvarende situation. I så fald kan det blive relevant for nævnet at overveje, om der skal ske en præciserende fortolkning eller udfyldning af de gældende god skik-normer for interessekonflikter (se Advokatnævnets Praksissamling med afgørelser, der løbende er med til tydeligere at klarlægge, i hvilke tilfælde en advokat kan befinde sig i en interessekonflikt i strid med god advokatskik).

Et andet eksempel på, at der kan opstå nye behov for at afklare, hvad der ligger i god advokatskik, er de advokatundersøgelser, som udspringer af rejste anklager mod enkeltpersoner, og som der er blevet en stigende opmærksomhed omkring også i offentligheden. Nævnet har fastslået, at det følger af god advokatskik, at den undersøgende advokat skal give undersøgte personer rimelig mulighed for at varetage deres interesser. Højesteret har efterfølgende tiltrådt dette (UfR 2025.2886 H) og udtalt, at der i forbindelse med en advokatundersøgelse rettet mod enkeltpersoners

adfærd som udgangspunkt skal gives den, som bliver undersøgt, adgang til indsigt i advokatens oplysninger om den pågældende. Det må i alle tilfælde kræves, at den, som bliver undersøgt, forud for advokatens afrapportering til opdragsgiveren får at vide, hvilke konkrete handlinger advokaten mener, at den pågældende har foretaget, og hvilke regler advokaten i givet fald mener herved er overtrådt og hvorfor, jf. også Advokatrådets vejledning fra 2022 om advokatundersøgelser.

Som et principielt vigtigt eksempel på, at der kan opstå nye behov for at afklare, hvad god advokatskik omfatter, kan der også henvises til, at Advokatnævnet har fastslået, at det følger af god advokatskik, at der blandt andet af hensyn til advokaters uafhængighed og integritet gælder visse begrænsninger med hensyn til, hvordan advokater og advokatselskaber kan indgå i et samarbejde med andre. Højesteret har i en sag, der var anlagt mod nævnet, tiltrådt dette (UfR 2025.1531H) og mere generelt fastslået, at en advokat eller et advokatselskab handler i strid med god advokatskik, hvis advokaten eller advokatselskabet indgår i et samarbejde med andre virksomheder på vilkår eller under omstændigheder, hvor der kan rejses rimeligt begrundet tvivl om, hvorvidt samarbejdet er foreneligt med kravene om iagttagelse af fortrolighed og be-

varelse af uafhængighed og integritet. Ved bedømmelsen må der foretages en samlet vurdering, og her tiltrådte Højesteret i den konkrete sag, at god advokatskik var tilsidesat, og lagde navnlig vægt på, at advokatselskabet som led i det pågældende samarbejde havde underlagt sig kvalitetsstandarder for de advokatydelse, som advokatselskabet leverede, og på de økonomiske konsekvenser for advokatselskabet i forbindelse med samarbejdets eventuelle ophør og den betydelige binding af advokatselskabet, der fulgte af det. Da det foreliggende spørgsmål om indholdet af god advokatskik ikke var udtrykkeligt reguleret i de advokatetiske regler og hidtil havde været uafklaret i praksis, fandt Højesteret, at der ikke var tilstrækkeligt grundlag for at pålægge en sanktion i sagen.

Retsfølger ud fra en balance mellem ensartethed og et behov for at differentiere

Efter retsplejeloven kan Advokatnævnet som sanktionsformer anvende irettesættelse, bøde og tvangsbøde. Advokatnævnet kan herudover betinget eller ubetinget frakende retten til at udøve advokatvirksomhed.

Bøde er den mest anvendte sanktion, og Advokatnævnet benytter i sin praksis et bødekatalog med ret faste sanktionstakster, sådan at en advokat, som har tilsidesat god advokatskik,

Man skal derfor nok ikke blive overrasket, hvis nævnet også i sin kommende praksis i mere grove tilfælde vil yderligere differentiere bødestørrelserne i opadgående retning.

i førstegangstilfælde som udgangspunkt får en bøde på 10.000 kr., i andegangstilfælde 20.000 kr., i tredje gangstilfælde 40.000 kr. etc. Hvis tilsidesættelsen af god advokatskik anses for grov, anvendes som udgangspunkt dobbelttakster.

Hensynet til at sikre ensartethed og forudsigelighed indebærer, at det er nødvendigt med disse udgangspunkter for bødefastsættelsen. Imidlertid skal der også være plads til at differentiere. Så ud over at bodekataloget som sagt har særskilte takster for, hvad der anses for en grov tilsidesættelse af god advokatskik, og ud over at der i den enkelte sag naturligvis kan være konkrete skærpende eller formildende omstændigheder, har nævnet i de senere år i flere sammenhænge været inde på, at der kan være behov for at blive endnu tydeligere med hensyn til at markere, hvad der er alvorligere end andet, når det gælder tilsidesættelse af god advokatskik.

Det er i det lys, at man skal se, at nævnet i 2023 besluttede at lempe sin praksis, hvis en advokat ved henvendelse til retten eller andre tvistorgane forsømmer sin pligt til at sende en kopi til modparten eller dennes advokat. Meget ofte skyldes noget sådant en forglemmelse eller lignende. Så derfor gav det efter nævnets opfattelse god mening at lempe praksis, sådan at der som udgangspunkt ikke gives en sanktion i førstegangstilfælde, forudsat at advokaten retter for sig umiddelbart efter at have opdaget fejlen.

Omvendt besluttede nævnet i 2023 i nogle sager, hvor advokater havde anvendt deres klientkonto som driftskonto for klienter, at give meget betydelige bøder og fandt desuden, hvad der i ly-

set af de konkrete omstændigheder i sagerne måtte anses for en skærpelse af nævnets praksis, at der i to af sagerne skulle ske betinget frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed. Efterfølgende er der i nævnets praksis også flere eksempler på, at der er sket ubetinget frakendelse i sager med blandt andet brug af klientkonto som driftskonto. Det er udtryk for, at nævnet ser strengt på tilfælde, hvor en advokat disponerer over sin klientkonto på en måde, der efter sin karakter er egnet til at rumme risiko for blandt andet hvidvask.

Statistikken viser, at antallet af sager, hvor nævnet har truffet afgørelse om ubetinget frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed, har været mellem to til seks om året i otte ud af de ti år i perioden fra 2015 til 2024. I de to øvrige år har sagsantallet været henholdsvis ni og ti. Som anført er antallet opgjort pr. sag og ikke pr. advokat, og samme advokat kan have flere sager om ubetinget frakendelse.

At det kun er ganske få advokater, som får frakendt retten til at udøve advokatvirksomhed, afspejler, dels at det er et meget alvorligt skridt at tage over for vedkommende, og at retsplejeloven derfor opstiller strenge betingelser, dels at der heldigvis er meget langt mellem advokater, som handler i strid med god advokatskik på en måde, der ligger i den allertungeste ende af skalaen.

Advokatnævnet har i 2023 besluttet at skærpe sin hidtidige praksis, sådan at der også i sager, hvor nævnet træffer afgørelse om ubetinget frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed, kan blive pålagt en bøde ved siden af. Beslutningen er udtryk for, at

disse sager omfatter meget grove forhold, og at det efter nævnets opfattelse bør være muligt at afspejle dette ved at idømme både en ubetinget frakendelse og en bøde.

Nævnet har efter retsplejeloven mulighed for at give bøder inden for en ramme på op til 300.000 kr., og hvis overtrædelsen er af særlig grov karakter op til 600.000 kr. Normalt kommer nævnet ikke op i nærheden af de lofter, og det skal nok ses på baggrund af, at en advokat i mere grove tilfælde samtidig vil blive frakendt retten til at udøve advokatvirksomhed, sådan at en del af behovet for at sanktionere vedkommende bliver opfyldt gennem denne frakendelse, der i realiteten er langt mere indgribende for advokaten end den bøde, der måtte blive idømt. Imidlertid har nævnet i de senere år som omtalt været inde på, at der kan være grund til i nogle sammenhænge i nævnets praksis at blive endnu tydeligere med hensyn til at markere, hvad der er mere alvorligt end andet. Man skal derfor nok ikke blive overrasket, hvis nævnet også i sin kommende praksis i mere grove tilfælde vil yderligere differentiere bødestørrelserne i opadgående retning.

Offentliggørelse af nævnsafgørelser

Advokatnævnet offentliggør på sin hjemmeside bøder på 20.000 kr. og derover med angivelse af advokatens navn. Desuden kan nævnet beslutte, at en bøde, der er mindre end 20.000 kr., skal offentliggøres med navn, herunder især hvis advokatens adfærd har været til skade eller gene for en klient, og kendskabet til afgørelsen vil have en betydning for andres valg af advokat. Offentliggørelse afventer som hovedre-

gel udløbet af fristen for indbringelse af nævnets afgørelse for domstolene, og hvis advokaten indbringer sagen, afventer eventuel offentliggørelse den endelige domstolsafgørelse. Bøder på 40.000 kr. og derover samt afgørelser om betinget eller ubetinget frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed offentliggøres dog altid i umiddelbar forlængelse af, at advokaten modtager nævnets afgørelse.

Det er Advokatnævnet selv, som har fastsat de omtalte grænser for, i hvilke tilfælde der sker offentliggørelse med advokatens navn, og det kan naturligvis diskuteres, hvor grænserne skal lægges.

I den forbindelse er det klart, at offentliggørelsesordningen ikke bør blive en gabestok for gabestokkens skyld. Og det kan anføres, at det bortset fra i ret få tilfælde er svært at forestille sig, at en offentliggørelse på nævnets hjemmeside reelt når ud til den enkelte potentielle klient og indgår i dennes grundlag for at beslutte, hvilken advokat vedkommende vil vælge.

Heroverfor står imidlertid, at offentligheden har et berettiget krav på at kunne vide, hvilke advokater der har tilsidesat god advokatskik, navnlig når vi kommer over en vis tærskel. Advokathvervet har en særligt betroet karakter, og advokater har efter lovgivningen særlige beføjelser. Ud fra en balance mellem de forskellige hensyn er det derfor vigtigt, at der er tilstrækkelig åbenhed på området.

Domstolsprøvelse

Mens en klient eller advokat, som ikke er tilfreds med nævnets afgørelse i en salærsag, i givet fald må anlægge en retssag mod den anden part, uden at

nævnet bliver involveret, gælder der i disciplinærsager den ordning, at en advokat i en sag mod Advokatnævnet ved domstolene kan få prøvet en nævnsafgørelse, hvor nævnet har fundet, at advokaten har handlet i strid med god advokatskik (i frakendelsessager er den processuelle modpart dog Justitsministeriet/Civilstyrelsen som ansvarlig for advokatbeskikkelser).

I en dom fra 2018 (UfR 2018.1160H) har Højesteret mere generelt udtalt, at domstolene har adgang til at foretage en udtømmende prøvelse af Advokatnævnets vurdering af god advokatskik. Det indebærer imidlertid ikke, at domstolene nødvendigvis skal tilsidesætte nævnets afgørelse, fordi der kan rejses en vis tvivl om nævnets vurdering. Domstolene må ifølge dommen særskilt vurdere, om der er fornødent grundlag for at tilsidesætte nævnets afgørelse. Med hensyn til sanktionsfastsættelsen henviste Højesteret mere generelt til nævnets praksis om, at der ved bødeudmålingen ikke tages hensyn til advokatens indtægtsforhold, at normalbøden ved en førstegangsovertrædelse som udgangspunkt er 10.000 kr. og ved en grov overtrædelse som udgangspunkt 20.000 kr., og at der normalt sker en fordobling af bøden, hvis advokaten har fået en sanktion inden for de seneste fem år (gentagelsesvirkning). Højesteret fandt ikke grundlag for at tilsidesætte denne praksis og fastslog, at domstolene må tage hensyn hertil og vurdere, om der er fornødent grundlag for at ændre nævnets sanktionsfastsættelse.

I de seneste fem år (2020-2024) er der for domstolene årligt blevet indbragt cirka 25 sager. Det kan sammen-

holdes med, at nævnet for eksempel i 2024 i cirka 220 sager fandt, at en advokat havde tilsidesat sine pligter som advokat. Så det er kun en mindre del af afgørelserne, der bliver indbragt for domstolene. Retten kan stadfæste, ændre eller ophæve nævnets afgørelse, og i de seneste fem år er der i alt 16 sager, hvor en nævnsafgørelse er blevet enten helt eller delvist omgjort. Det svarer til en omgørelsesprocent på cirka 12. Ikke alle omgørelserne er nødvendigvis udtryk for, at retten har været uenig i nævnets vurdering, idet omgørelsen i flere af sagerne er sket, fordi der under retssagen er fremkommet nye oplysninger.

Som det ses, bliver nævnets afgørelser kun i begrænset omfang tilsidesat ved domstolene. Imidlertid ændrer det ikke ved, at muligheden for domstolsprøvelse har afgørende retssikkerhedsmæssig betydning, dels fordi der i en retssag kan fremkomme nye oplysninger, der ikke forelå for nævnet, dels fordi advokaten naturligvis også i øvrigt skal have mulighed for at få prøvet nævnets afgørelse. ♦

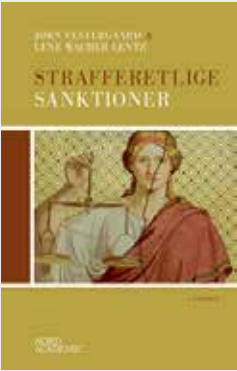
**HVIDVASKLOVEN
– med kommentarer**
Hans Fogtdal m.fl.
1.800 kr. / 920 sider
3. udgave / **Djøf Forlag**

Bogen giver en omfattende gennemgang af de aktuelle regler, herunder ændringerne indført med lov nr. 481 af 22. maj 2024, som blandt andet omfatter udbydere af kryptoaktiver. Den dækker også den nye EU-AML-pakke, herunder AML-forordningen, det sjette hvidvaskdirektiv og den nye fælles EU-tilsynsmyndighed AMLA.

**LOV OM JURIDISK LOVGIVNING
– med kommentarer**
Marie Jull Sørensen
790 kr. / 315 sider
Karnov Group

Lov om juridisk rådgivning gælder for de fleste rådgivere, som ikke er advokater. Bogen forklarer anvendelsesområdet og den særlige god skik-standard. Desuden indeholder den overvejelser om civilretlige konsekvenser og diskussioner om offentligretlige reglers påvirkning af privatretten.

STRAFFERETLIGE SANKTIONER
Jørn Vestergaard m.fl.
349,95 kr. / 270 sider
3. udgave / **gads forlag**

Bogen gennemgår grundlæggende regler for strafferetlige sanktioner med fokus på straf-feloven og straffuldbyrdsloven. Den er skrevet i et lettilgængeligt sprog og indeholder korte referater af nyere retspraksis for at gøre stoffet levende. Et sagregister, paragrafnøgle og domsregister gør den velegnet som opslagsværk.

DATABESKYTTELSESRET
Henrik Udsen m.fl.
895 kr. / 800 sider
Ex Tuto Publishing A/S

**DIGITALISERINGSKLAR
LOVGIVNING**
– En retlig analyse med fokus
på retssikkerhed
Johan Næser
850 kr. / 349 sider
Djøf Forlag

EU-RET
– Fri bevægelighed
Ulla Neergaard m.fl.
687,50 kr. / 336 sider
5. udgave / **Karnov Group**

FORBRYDELSEN
Henning Fuglsang Sørensen
370 kr. / 197 sider
2. udgave / **Karnov Group**

FORFATNINGSRET
– tekster, opgaver, materialer
Frederik Waage
852,50 kr. / 490 sider
5. udgave / **Karnov Group**

FORÆLDELSE
– efter forældelsesloven af 2007
Lars Lindenchrone Petersen
2.062,50 kr. / 1.026 sider
3. udgave / **Karnov Group**

**FUNKTIONÆRLOVEN
med kommentarer**
Henrik Karl Nielsen
920 kr. / 382 sider
8. udgave / **Karnov Group**

GRUNDLOVEN
– med kommentarer
Jens Peter Christensen m.fl.
1.700 kr. / 667 sider
2. udgave / **Djøf Forlag**

**HOVEDFORHANDLINGER
I STRAFFESAGER**
Jørgen Jochimsen m.fl.
1.552,50 kr. / 638 sider
5. udgave / **Karnov Group**

KOMMUNALRET I GRUNDTRÆK
Steen Rønsholdt m.fl.
312,50 kr. / 144 sider
4. udgave / **Karnov Group**

KREDITRETEN
Peer Schaumburg-Müller m.fl.
1.045 kr. / 490 sider
8. udgave / **Karnov Group**

PROCESSEN
Henning Fuglsang Sørensen
495 kr. / 265 sider
2. udgave / **Karnov Group**

SKATTEVEJLEDNING 2025
– Eksempler og oversigter
Ole Agesen m.fl.
1.062,50 kr. / 544 sider
29. udgave / **Karnov Group**

SKYLDEN
Henning Fuglsang Sørensen
420 kr. / 204 sider
2. udgave / **Karnov Group**

STRAFFEN
Henning Fuglsang Sørensen
420 kr. / 224 sider
2. udgave / **Karnov Group**

STRAFFERET PÅ TVÆRS
– Bekæmpelse af terrorisme og
grænseoverskridende kriminalitet
Jørn Vestergaard
795 kr. / 679 sider
Ex Tuto Publishing A/S

NYHED!

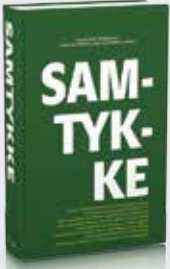
Strafferet på tværs
Jørn Vestergaard
ISBN: 978-87-420-0076-2 | **Udgivet:** August 2025
Sider: 679, indbundet | **Pris:** 795 kr. inkl. moms

NYHED!

Databeskyttelsesret
Henrik Udsen & David Knobel
ISBN: 978-87-420-0074-8 | **Udgivet:** August 2025
Sider: 800, indbundet | **Pris:** 895 kr. inkl. moms

NYHED!

Samtykke
Marie J. Sørensen & Tanja K. Christensen (red.)
ISBN: 978-87-420-0066-3 | **Udgivet:** August 2024
Sider: 624, indbundet | **Pris:** 795 kr. inkl. moms

FÅ MERE VIDEN på www.extuto.dk

“KAILA er som en ivrig fuldmægtig med adgang til alt relevant materiale - og som på meget kort tid forstår at bruge det korrekt.”

Christian Lund Agerbæk, Advokat (H), Partner Advodan

Scan QR-koden og lær KAILA,
Karnovs AI Legal Assistant, endnu bedre at kende.

